Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила!

SVOBODA

Рік XVI. Ню Йорк, Четвер, 5-го Падолиста 1908. Число 45. Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, November 5, 1908. No. 45.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет за місяць Жовтень 1908.

В.	36.	М. Дуфала ч. і ж. ч. Андр. ум. 3|7, 08.	1400
В.	46.	Тома Онуфер ум. 31|8, 08.	800
В.	38.	Баран Василь ум. 15|9, 08.	1000
В.	136.	Вайс Яков ум. 20|9, 08	1000
В.	119.	Анна Альфельді ж. Василя ум. 4|8, 08.	400
В.	4.	А. Хрущ ж. Францішка ум. 8|9, 08	400
В.	161.	Тотин Михайло утр. обох рук	800
В.	4.	Кріль Максим утрата руки	200
В.	14.	Кустра Станіслав утрата руки	200
В.	19.	Панько Ефрозина	100
В.	72.	Рудавський Яков нев. слабість	100
В.	121.	Кічинко Михайло	100
В.	30.	Савка Іван	50
В.	53.	Запоточний Василь	50
В.	46.	Барановський Лешко	50
		Разом	6.650.00
		Платня гол. урядників за Жовтень	190·00
		Адміністрація Союза за Жовтень	104.94
		За книги для Братств і друки	119.47
		Весь розхід виносить	7.064.41

Розмет платить 8383 членів на ціле посмертне (кождий по 80 цнт.) і 974 членів на пів посмертного (кождий по 40 цнт.). Крім того кождий член платить за орґан „Союза" по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Бідних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 94 цнт. а на половину посмертного 54 цнт.

Д. Капітула, предсідатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Шаршонь, касієр.

КРАМОЛА У ГР. КАТ. ЦЕРКВІ в Америці і її причина.

(Дальше*)

В послїднім числї „Свободи" я говорив про те, що анї особиста амбіція анї приватний інтерес анї приналежність Князя нашої церкви в Америці до руської народности не є сими причинами, які моглиб заставити проводирів „Соединенія Гр.-Кафт. Русскихъ Братствъ" до сеї безпардонної борби, яку вони тепер ведуть проти нашого епископа. — В отсїм же моїм писаню я докажу насамперед, що наш Владика зовсїм не впровадив до церкви якоїсь партийної полїтики, що одже закиди наших чорносотенців в сїм зглядї є неслушні і нестійні, а відтак перейду до розбору ще й иньших, можливих і неможливих причин теперішньої крамоли. Одже зачинаю.

Що наш епископ показав ся у своїй дотеперішнїй дїяльности зовсїм безпаритйним, може посьвідчити хочби отсих кілька фактів:

1) Еп. Ортинський складав по своїй номінації візити і конферував так з галицькими як і угерськими епископами, знаючи, що в Америці дійствують сьвященики так з Галичини як і з Угорщини.

2) Сей час по своїм вступі на американську землю а відтак на звісній Конвенії в Ню Йорку заявляв еп. Ортинський торжественно, що не буде робити нїякої ріжницї між Русинами галицькими а угорськими, анї не буде касувати звичаїв, які заховувались доси між Русинами з сеї чи з тоі сторони; навпаки, він навіть поручив галицьким дякоучителям учитись угорського напіву церковного, а угорським напіву галицького, щоб згадані дяко-учителї могли занимати посади при кождій церкві без згляду на те, чи до неї належать Угорщане чи Галичане.

3) Еп. Ортинський нїколи не називав себе Українцем, анї нїколи не накидав котромусь гр.-кат. сьвященикови якихсь своїх особистих полїтичних чи національних поглядів.

4) Еп. Ортинський звідував ся до кождої парафії, до якої його просили, не роблячи жадної ріжницї між парафіями так зв. галицькими а угорськими.

5) Еп. Ортинський не руководив ся нїколи якимись поза церковними зглядами при роздачі опорожнених парафій, лиш кождому свому сьвященикови призначав таку парафію, о яку його дотичний священик просив, хиба, що в якімсь випадку заходили спеціальні якісь перешкоди не особистого лиш обективного (предметового) характера. А під тими словами „свій сьвященик" розумію сьвященика такого, який не належить до явних чи тайних крамольників проти гр. кат. епископа, а тим самим і проти гр. кат. церкви і який не причиняеть ся своею дїяльностію до ширеня російського православія між нашим народом в Америці.

6). Еп. Ортинський має вже від 10-тьох місяців угро-руського сьвященика своїм секретарем.

Я мислю, що отсих кілька фактів, які я кинув лиш так як би від нехочу, можуть безсторонного читача переконати о тім, що наш Владика не робить в церкві нїякої партийної „политики". Но подивім ся ще на хвилину, чи сї факти, на основі яких закидують верховоди Соединенія нашому епископови партийність у його церковній дїяльности, можуть остоятись перед осудом здорового розуму? — Нашї крамольники говорять приміром, що епископ показав свою партийність вже тим, що прислав ще з старого краю одну частину свого послания печатану фонетикою, а другу часть етимольоґією. На мою думку сей „факт" сьвідчить як раз о безпартийности нашого Владики. Як то? Дійсно, що так! — Звісна річ, що в Америці одна часть нашого сьвященства уживає фонетичної правописи, а друга часть послугуеть ся правописею етимольоґічною. Коли-б епископ казав був випечатати посланіє лише етимольоґічною правописею, то був би тодї показав свою партийність супроти сеї части американського духовенства, яке училось в школах і послуґуеть ся тепер в практиці правописею фонетичною; і навпаки, коли-б посланіє було печатане лише фонетикою, тодї вийшла-б партийність супроти сих сьвящеників, які привикли лише до правописи етимольоґічної. Щоб одже не робити партийности, випечатано посланіє обома правописями, щоб, мовляв, одні і другі були вдоволені... Впрочім, така рада, щоб печатати посланіє обома правописями, вийшла таки з Америки і наш Владика не підозріваючи в тім нїчого злого і не знаючи тутешнїх відносин, (в краю взагалї не знають нїчого про Америку!) послухав сеї ради тай видав своє посланіє і „сьвятою" етимольоґією, і „куцохвостою" фонетикою.

Но чи на якійсь там правописи спочиває судьба гр. кат. церкви в Америці і спасене людських душ, щоб про неї аж сваритись і за чуби водитись? Я гадаю, що так мислити є безконечною глупотою; одже і ваш арґумент, панове верховоди Соединенія, взятий з правописи посланія, який (арґумент) мав би нїби то доказувати партийність нашого Владики, є безконечно глупий.

Або чи може ся обставина, що наш епископ по своїм приїздї в Америку заїхав до галицького сьвященика, сьвідчити о партийности сего-ж епископа? Нї! Поїхав наш Владика до галицького сьвященика, бо сей його просив тай мусів він їхати прямо з конечности і нужди, бо й де ж йому було дїтись?... Чом котрий з вас, панове крамоло, не просив епископа до себе в „гостину", лиш кождий, наївшись і напившись з нагоди його приїзду, „чимчикував" собі домів, полишаючи епископа на бруку, чи, pardon, в готелю за $25.00 на добу?.. Або чому ціле гр. кат. американське духовенство не постаралось о якусь хату для епископа, щоб не потребував він був їхати до когось в комірне?... Справдї доказувати партийність нашого Владики таким фактом, що він мусів тулитись в початку в домі сьвященика, значить хиба тільки, що бути скрайно злобним нелюдом.

Так само не може говорити про партийність нашого епископа і ся обставина, що гол. Уряд Р. Н. С. розписав в сїм роцї конкурс на написане букваря, першої читанки і катехизма фонетичною правописею. Оголосив Уряд Р. Н. С. такий конкурс, тому, бо так йому, скажу просто, хотїлось. Наш епископ не знав нїчого про те, що Уряд Р. Н. С. має намір оголошувати конкурс на шкільні підручники, анї не був на засїданю, коли сей конкурс рішав ся, а й не знав навіть, коли те засїдане відбулось; і допера із „Свободи" довідав ся, що Уряд Р. Н. С. такий конкурс оголосив. Сей конкурс є одже чисто домашньою справою орґанізації Р. Н. С.— А що епископ має апробувати катехизм, то не на се, щоб прим. фонетична правопись була в нїм досконала, лиш тому, щоб в сїм катехизмі не було якої ереси і така апробата катехизмів і взагалї всяких шкільних а й не шкільних релїгійних книжок епископами чи якими там будь компетентними духовними властями практикуеть ся вже від давних давен в католицькій церкві. Чи розумно?... Зовсїм так само може розписувати собі конкурси і „главный Урядъ Соединенія Гр. Кафт. Русскихъ Братствъ" на „русскіе" чи які там „слабікари" тай видавати їх за свої гроші і вторкатись до сего нїхто не має права, бо така справа може обходити лише Уряд Соединенія, що дає гроші, а нїкого більше. І коли ви, панове чорносотенці, куєте собі оруже із згаданого конкурсу Р. Н. С. і хочете блахманити очи мадярській власти в краю а нашому простолюдину в Америці, що, мовляв, наш епископ вводить полїтику до церкви, так знайте, що в сїм випадку ви зовсїм подібні до сих пяниць, що чіпають ся плота або до сих розбишак, що нападають чоловіка на гладкій дорозї...

Но є ще один „пункт", на який дуже люблять наші крамольники покликуватись як на доказ партийности нашого епископа. Сим пунктом є те, що віу приходу нашого Владики прийшло в Америку вже кільканайцать галицьких сьвященників „найопаснѣйшихъ" — після вузкої мозґівницї редактора „Ам. Русского Вѣсвника" — „радикаловъ". На перший погляд моглоб справдї здаватись, що таке „вербоване" галицьких сьвящеників до Америки видає нашого епископа вирок що-до його партийности. Хто однак бодай трошки близше приглянеть ся справі, переконаеть ся легко, що так воно не є. Бо поминувши вже те, що в Америці в відношеню до числа галицько-руських парафій є за мало галицько-руських сьвящеників, я поставлю вам, шановні читачі, що маєте ще у своїм серци любов і привязане до своеї гр. кат. матери церкви, таке питане: Скажіть менї, чи гр. кат. епископ може спроваджувати до Америки таких гр. кат. сьвящеників, які у своїм орґанї підносять відступника від своеї віри і церкви неб. Івана Наумовича попід самі небеса, які ним одушевляють ся і вважають його взором сьвященичого совершенства, які

(Продовжене на сторонї 5-ій.)

---

*) Перепрашаємо шановних читачів Свободи, що й тепер не можемо додержати ще слова і помістити цїлої сеї статї в сїм числї Свободи, хоч було се заповіджене в попереднїм числї. Ся статя ще так обширна, що треба було посьвятити хиба для неї пів Свободи, чого ми однак не могли учинити за-для браку місця. В найблизшім числї Свободи буде вже напевно „конець"
Увага редакції.

ПРИРОДНА МЕТОДА ЛІЧЕНЯ

або

як потреба нам уложити житє, щоб устеречи ся перед ріжними недугами і заховати кріпке здоровле.

Написав
ЕМАНУІЛ ТЕОДОРОВИЧ.

КІЛЬКА СЛІВ ПІД РОЗВАГУ ЗАГАЛУ.

Коли так кинемо оком на теперішний нуждений стан здоровля всего людства, коли переглядаючи викази статистичні, побачимо перражаючо великий процент загальної смертности і спостережемо, що нині пересічний вік чоловіка числить що найбільше 30 років, с. є. загально умирають днесь люде саме в найкрасшім віці, коли так, приглядаючись якийсь час прохожим на якійсь людній улици побачимо на кождім майже лици вираз терпіня, або прямо невмолиму судьбу зближаючої ся смерти, то мимоволі душа засумує, по важні думки та рефлексії так і виринуть, а на уста так і тиснуть ся питаня: Чому се так? що за причина сего так невідрадного стану здоровля? чи єсть яка рада на се? і як нам уложити житє, щоб при теперішних невідрадних соціяльних обставинах було можливим заховати кріпке здоровле та дожити спокійно осінних днів старечого віку?...

На ті всі питаня можна дуже легко відповісти, ба й добрі ради і вскаівки до захованя здоровля знайдуть ся, єсли увзглядними одну важну обставину, котру — на жаль — в теперішних часах ігнорують цілковито, с. є., що чоловік є дитятем природи, котра має свої строгі і безвглядні правила, яких кождий мусить ся тримати, в противним случаю природа мстить ся на нас в страшний спосіб, відбираючи нам всі наші животні сили, а даючи в заміну зденервоване і болї душевні, котрі своїм безустанним „memento mori“ (памятай на смерть) затроюють послідні хвилї житя, яке і гасне передвчасно саме в найкрасшім розцьвітї.

Ось і ціла біда в тім, що людскість не зважає на сї права природи, не узнає їх і на кождім кроцї нехтує їх. Ціла біда в тім, що в нинїшних часах поступу, всяких наук і винаходів, чоловік підняв горда голову і задумав виломитись з під сих прав природи, задумав очайдушне діло, підчинити всю природу під свої розкази, підчинити всї сили природи під правлїнє могучого людського духа

Ось і ціла причина нашого теперішного нужденного стану здоровля, та появи преріжних нових хоріб, яких ще до недавна не знали наші предки; ось і згубні наслідки неприродного способу житя, котрих висловом єсть нинїшне загальне зденервованє та всїлякі нервові недуги, що нищать передвчасно всю силу животню людского орґанїзму.

Так! Вся теперішна — так сказатиб — деґенерація всего людства походить звідси. що в нинїшних часах т. зв. культурного поступу чоловік вже затратив свій природний інстинкт так, що вже не в силї розріжнити, що єсть пожиточне, а що шкідливе для нашого здоровля. Що воно так дїйстно є, най послужить за доказ наш теперішний культурний жолудок, котрий вже абсолютно не годен знести простих. здорових потрав без домішки перцю, соли, оцту та муштарди, котрий вже не годен сповняти своїх функций, єсли не подражнить ся єго віскою, пивом, вином, кавою, гербатою та прочими напоями. які хотяй і подражнюють на хвилю, за се хотяй ще більше ослаблюють орґанізм, бо впроваджують до него всїлякі трої, котрі, дістявшись до крови, роблять її нездоровою і нездібною до сповнюваня своїх питомих чинностей.

Справдї вся людскість терпить в нинїшних часах наслїдком з ґрунту хибного і неприродного способу лїченя всїляких недуг т. зв. альопатією, котра полягає в тім, що на ріжні недуги препаруєсь специяльні мікстури, тонїки, пілюльки і т. ин., які повні всїляких орґанічних, неорґанічних трутизн, лише затроюють орґанізм, а в додатку дають єму в тяжкій хоробі ще сю роботу, щоб як найскорше виділити з крови всї ті трутизни, бо — звістно — орґанізм, який вже не в силї виділити з себе всїляких непотрібних або прямо шкідливих чинників, які дістались до крови яким небудь способом, перестає функціоновати, перестає жити, гине неперемінно!

Як бачите, затраченє нашого природного інстинкту, чого причиною єсть в великій мірі нинїшний неприродний спосіб лїченя, мстить ся в страшний спосіб на теперішній ґенерації.

І не диво, що серед таких невідрадних обставин проявляєсь — хотяй ще доволї слабо — певна реакція, певні раціональні стремлїня до видвигненя всеї людскости з теперішного нужденного стану здоровля. Многі визначні і мислячі одиниці, многі славні лїкарі і гігієністи накликують загал до покиненя всяких — так сказатиб — культурних гріхів против гігієни, накликують суспільність до природного способу житя та подають ради та вскавівки, як охоронитись перед всякими недугами, а на случай занедужаня як лїчитись средствами природними. Сей відрадний прояв в почуваню где котрих визначних одиниць, ся здорова реакція против теперішного способу лїченя, против теперішного негігієнічного способу житя загалу, се початок раціональної „Природної методи лїченя“, котра з часом мусить виперти застарілу альопатию, котра своїм неприродним способом лїченя та преріжними троючими мікстурами лише приспішує скорим темпом цілковите знидінє людского орґанїзму.

Думаю, що вже найвисший час осьвідомити загал в тім вглядї! Правда мусить побідити, лише сьвідомі одиниці повинні як найскорше в популярний спосіб переконати суспільність, що лише безпроволочний поворот до природного житя зможе вибавити загал з теперішньої соціяльної нужди!...

Пишучи сю мою розвідку, маю на цїли представити мому народови в приступний спосіб „Природну методу лїченя“ в головних її нарисах, тим більше, що я до сеї пори мав достаточну нагоду переконати ся наочно про страшно негігієнічний стан наших поселенців, як також про ріжні ошуканьства та здирства, яких допускають ся на случай хороби взглядом нашого народу ріжні американські пройдисьвіти.

Нарід мусить научити ся мислити гігієнічно, нарід мусить пізнати, що не лїчити хороби, але їх вистерігатись потреба. А се якраз єсть головною засадою „Природної методи лїченя,“ котра каже, що: „Сама природа лїчить недугу. а не лїкар“ та що найкрасшим обовязком сумлїнного доктора єсть дати чоловікови вскавівки до устереженя ся перед всїлякими хоробами, а на случай якоїсь недуги лишити хорий орґанізм в як найбільшім спокою так як він саме бореть ся з недугою, і хиба лише помагати єму в тій борбі, однак лише средствами природними, які сама природа дала чоловікови, яко необходимі чинники до житя людского орґанїзму.

Нарід мусить научити ся, що кождий чоловік єсть сам для себе дипльомованим лїкарем, котрий то дипльом є безперечно дешевший, як на найдешевшім унїверзитетї; нарід мусить обізнатись зі всїми способами захованя здоровля, триматись їх і поступати після відвічних правил природи, а тогди вернуть ся давні, блаженні часи, коли то людскість не знала про ріжні хороби, коли то люде умирали майже виключно в глубокій старости, бож природа не бажає, щоб чоловік пращав ся з сим сьвітом саме в найкрасшім віці по причині якоїсь недуги. Природа хоче, щоб чоловік сходив з сего сьвіта природно: саме в глубокій старости.

Смерть має бути для нас вечером красного послїдного осінного дня!...

Цїлею сеї моєї розвідки є не лише спопуляризовати „Природну методу лїченя,“ але також на підставі поучаючих розвідок многих визначних лїкарів подати народови практичні вскавівки для домового житя, які мають служити радою не лише в захованю здоровля, але також і на случай якої недуги.

Моєю задачею є поучити і розяснити мому народови, що єсть пожиточне а що шкідливе для нашого здоровля, щоб тим чином піднести загальний уровень здоровля нашої суспільности, а тим самим причинитись до здвигненя нашої нації, бож звістно: „В здоровому тїлї, здорова душа!“

I.

Коротка анатомія і фізиольоґія людского орґанїзму.

Кров.

Цїле наше житє полягає на безустаннім круженю крови, котра єсть червоною, густою течею о теплотї 37.5 степенїв Цельзія. Кров чоловіча є мішаниною сталих і плинних частей складових. Сталі части складові суть: ткань і червоні та білі клїтини крові. Червоні кровні клїтини мають в собі гемоґльобіну, себто червоний фарбник, від котрого й ціла кров має свою краску червону. Гемоґльобіна єсть надзвичайно важним складником нашої крови так, як она єсть головним чинником при виміні матерії. Она має те саме значінє для людского орґанізму, що для ростин т. зв. хльорофиль себто фарбник зелений. І так хльорофиль забирає з воздуха т. зв. двокис вугля, а виділяє з себе кисень або озон (себто згущений кисень), котрий знов забирає гемоґльобіна в легких (плуц) чоловіка, котрі вдихаючи воздух, затримують кисень, а виділяють з крови двокис вугля.

Як бачите, між чоловіком а ростинами істнує згідне, хотяй й несьвідоме порозумінє, яке дає житє-бутє одному й другому. Єсть се одно з многих т. зв. правил природи, якого людскість тримати ся мусить! Тож позір. чоловіче! не забувай на се право природи і в хвилях вільних від занятя не пересиджуй в щільно позамиканих комнатах або в душних, воняючих сальонах, а йди на сьвіжий воздух та заключи сталу, нерозривну приязнь з деревами та рослинами, котрим віддай се, що єсть для них необходиме, с. є. двокис вугля, який для твого орґанїзму єсть просто убійчий, а они в вдячности обдарують тебе прекрасним воздухом, повним озону, який відновить твою кров, а тим самим взміцнить твій орґанїзм та додасть тобі сьвіжих сил до сповнюваня твоїх щоденних обовязків.

Кромі гемоґльобіни знаходять ся в червоних клїтинах кровних також слїди желїза. Ся присутніть желїза в червоних клїтинах кровних єсть причиною, що нинїшні лїкарі зараз заординовують заживанє желїза, єсли хтонебудь підорвав своє здоровлє негігієнічним способом житя, якого висловом єсть блїда краска лиця і загальне учутє умученя і незадоволеня. Як нерозсудно! Таж желїзо немає нічо спільного з червоним фарбником крови, якжеж воно може зафарбувати блїде лице на червоно? Заживане желїзо лише зіпсує тобі жолудок та зуби і вийде майже всьо з тебе, а твоє поблїдле личко й на дальше остане таким, єсли ти як найскорше не усунеш причини твоєї блїдої краски лиця, єсли ти як найскорше не вернеш до природного способу житя.

Теч кровна містить в собі крім висше згаданих частий ще: білок, соли (специяльно кисловуглянний натрон), ґази, кисень, двокис вугля і душень.

Загальна вага всеї крови є одна тринайцята ваги всего тїла, однак скількість кружляючої крови єсть ріжна. І так найбільше крови має чоловік в саме полудне і то по обідї, найменше о пів ночи і вчасним ранком. Тому то апоплексії лучають ся найчастїйше по добрім обідї, а тажко хорі умирають майже все над раном. Так само кров чоловіка єсть не все і не у всякої людини рівно густа. В лїтї і в днях сонїшних кров єсть густою, в зимі і в днях хмарних кров рідніє. Тому то підчас маршу війска в саме полудне дня сонїшного, удари сонїшні лучають ся найчастїйше. Длятого начальники машеруючих відділів повинні своїх жовнірів заосмотрювати достаточно в воду до питя. І не у всїх людей кров однаково густа. Люде, котрі не їдять мяса, мають кров рідшу, чим ті, котрі вже на снїдане зїдають цїлі маси стейків та котлєтів.

Наконець ще пару слів про нинїшний загальний спосіб виражуваня ся: „сей або той єсть малокровний або недокровний.“ Сих слів не треба так розуміти, що дївчина, котра хорує на блїдницю, або молодець, котрий вже від 14 року житя віддаєсь розпусті та піяньству, єсть малокровний. Як сказавем висше, чоловік має приписану вагу своєї крови і таку вагу він всегда мати мусить, в противнім случаю гине безпроволочно. Ба й в случаях наглого упливу крови, орґанїзм зарав вирівнує сей убуток, продукуючи нові тїльця кровні в таємничих клїтинах селезїнки, печінки і шпіку хребетного. Отже малокровних людей нема. Суть лише люде — тепер майже всї — з хибним складом крови, взглядно з поменшенєм червоних тїлець кровних, а наслїдком сего з недостачею виміни матерії, і тих то людей зачисляєсь загально під рубрику малокровних, або по ученому анемічних, хотяй в дїйстности суть лише люде диземічні с. є. з хибним складом крови, якого причиною єсть головно теперішний неприродний спосіб житя.

(Далї буде).

Наші школи.

II.

Сили учительські по наших школах.

Учительський персонал наших шкіл складає ся з дяків провізоричних, дяків самоуків, дяків іспитованих, дяко учителїв, учителїв некваліфікованих, дальше учителїв кваліфікованих (котрих здає ся не знайдесь навіть, стільки, щоб можна сказати — tres faciunt collegium), а в кінци з ріжного рода екс-учених і недоучених. Таким то ріжнородним силам, і характерам поручено нашу школу, просьвіту і вихованє наших дітий.

Не буду я розписуватись, як ті декотрі педаґоґи наші презентують ся на вні, яке їх поведене в житю суспільнім, тай яка пошана для них у своїх навіть, а не то у чужих людий; не буду моралїзувати їх, що, підіймаючи ся учительського обовязку, винніби старати ся статись гідними того становища, не понижати его паленем в печах, замітанем і чищенем шкіл і церков, а щей може і чого іньшого, як н. п. в одній мені знаній парохії навіть обовязковим чищенем коня свого превелебного. Такі праці не для учителя. Вправдї то кидає дуже сумне сьвітло саме вперед на ту громаду, що складає подібні обовязки на свого сьвітлодавця, але що сумнійше, на личність пана педаґоґа, що таких робіт підіймає ся. Не буду вкінци наводити обширнійше, які між тими педаґоґами знаходять ся індівідуа, хвальки-бляґери та безхарактерні інтриґанти, але хочу писати, яка їх праця на полю шкільництва і який хосен з неї для наших дітий, для нашої народности. І ту застерігаю ся, що не ходить менї о те, аби кому уймити на чести, когось понижити, бо і щож винен хотьби той, котрий не вмів ні читати, ні писати, а хотіли его корольом обібрати. — Хотївбим тілько осьвідомити народ наш, що рак і жаба, то не всьо риба, що „wirklicher“ учитель а „titular“ то велика ріжниця, що хто вміє читати вірую і апостола, а навіть на всї гласи сьпівати, то неконечно з'уміє і школу провадити, та вкінци, що нефахові сили, то не учителї, а мучителї дітий.

Пригляньно ся отже хоть побіжно нашим сьвітлодавцям в їх теоретично і практично фаховій працї. Як ріжнородні між ними сили, так і ріжна їх праця, тай хосен з неї. Бо й „що голова, то розум“, кождий по свойому, на свій лад, тай по своїй волї і силї научає. От так: „Як вміє, так ціє“. Один вчить читати хотьби і з молитвенника або апостола, писати же а властиво друкувати мало, бо часом і сам не дуже в тій штуцї битий. Другий вчить читаня і писаня по правдї на букварах і читанках, але якою методою? Як читає, то читає і читає без кінця, а як пише, то пише і пише, аж в очах і на папери чорно. Є такий, що більшу вагу кладе на науку читаня і писаня, а є і такий, що всьой час шкільний заповняє катехизмом і молитвами, піснями і цитатами церковними. Иньший всю вагу кладе на плавне, технічно-курсоричне читане, а найважнійше, льоґічне, або маловажить або і цілком занедбує; иньший знов хотївби цїлу хотьби книжку таки живцем впакувати в головки своїх школяриків, хотївби, щоб з замкненими очима уміли свою книжочку перечитати від дошки до дошки. Знайдуть ся і такі, що хоть не посїдають потрібних до того званя наук, однак завдяки їх з'усиллям і працї над собою самим, ведуть школу не найгірше, а часом і вдоволяючо. Таких однак дуже мало. Знайдуть ся і такі, що мають навіть індивідуальні спосібности до того званя, мають щиру волю і охоту до працї, та не знають як до дїла належито взятись, суть або непорадні, або знов за амбітні, щоб до свого незнаня признати ся і у других питати поради, інструкцій і вскавівок. Тай таких не много. А вже найменьше таких що провадять науку систематично, після засад педаґоґічно-дидактичних, в оглядом на цїль наших шкіл; но і в тих неоден не осягає назначеної цїли, і то з ріжних причин. Через се він знеохочує ся, остигає в працї, а в кінци переймає ся загальною девізою „роби, аби тя не прогнали“. Але ще є і такий, що не дуже форсує ся в школї, не учить навіть сам, а вирунчує ся старшими школярами, котрі нераз в ріжний спосіб надуживають своєї сили над меньшими і молодшими товаришами. А наконець і таких чимало, що майже нічо не роблять, а щоби не втратили посади, (після їх гадки легкого хлїба), то або кумають ся з ким там їм треба, з подібними собі компанують по сальонах, весїлях і крестинах, або знов туманять людий устроюванем ріжних шоп, які дуже мало або і жадного не приносять хісна. І ту хиба належало-

би подати еще десятки иньших взірців і метод веденя науки, випадало-б хиба кождого нашого педагога відфотографувати, то і тогдї еще не було-б може вповні вірний образець їх ріжнородної праці в школі, бо о діяльности їх позашкільній не хочу вже і згадувати.

Відтак хоть що то скажу і про инші їх праці. Після мого переконання представити се коротко а вірно є майже впрост неможливе; хиба-би хто узяв ся писати цілі томи. Та все таки спробуймо, а ви батьки і мами уважайте і судіть.

Чиї то діти цілими днями по вулицях бездільно вганяють, кричать, сварують ся, бють ся, старшого не пошанують і собаці спокійно перейти не дадуть, всїм і все накоять? — Скажете — ріжні! То і наші! Неправда? —

А чиї діти так неприлично заховують ся чи то в своїй, чи в чужій хаті? шапки не здійме, не поздоровить, всьо рушить, до всього носа вткає, питаний і непитаний кричить говорить, старшому ні пошани не дасть, ні місця не вступить, але противно, перший займе лавку, хотьби там і старий як голуб его дідо коло него на палицях опертий стояв. Скажете також: ріжні! то і наші! Неправда?

А чиї діти хреста не шанують, в церкві пустують, розмовляють, сміють ся, сьвяте місце зневажають тай своєї правдивої віри встидають ся і цурають ся? Скажете і ту, ріжні? То і наші? Неправда?

А чиї діти волочуть ся днями і ночами по сальонах, себ-то по корчмах, по домах зіпсутя, по лісах і дебрах в неприличних і неморальних товариствах? Тай ту скажете, ріжні? То і наші! Неправда?

А чиї діти забувають свою рідну мову, свою народню пісню, звичаї і обичаї, встидають ся своїх ріднененьких родичів, тай чиї не знають ні молити ся, ні промовити хоть пару слів в материнській мові? Скажете певно, ріжні!

А я вам аж тепер скажу щиру правду: ріжні, правда, але передовсім наші! Тай що нам до чужих, ми своїх глядім.

Но ту вже і Ви родичі виноваті много, але неменче виноваті і ваші школи.

Неоден з Вас зовсім не розуміє, що варт добрий учитель і відповідна школа! Тяжкі клопоти і стараня о хліб насущний не позваляють Вам часом і поцікавитись дитиною, а не то щобись єю всього добра научати; але добра школа і добрий учитель одні могуть хоть в части заступити дитині рідного батька і маму. Тож винні ті прибрані отці ваші памятати о вихованю ваших дітий, не позволяти, щоб ті росли мов бурани в саду, але повинні старатись, щоби їх переминити в шляхотні щепи по котрих сподівати ся можна в будучности хо... яких таких овочів. А однак они мало або і цілком про се не дбають!

Так вноминайте ся Братя, у своїх опікунів чого вам треба. Вже б час і нам бути людьми, а не все помелами других. Не занедбуйте батьки і матери сьвятого вашого обовязку до дітий своїх, не зволікайте з тим ділом, але питайте і упоминайтесь за сим; а ескли побачите замне серце, або неохоту то покладаючи на Бога надію, самі заберіть ся щиро до того великого діла, до реорганізації наших шкіл.

А. Ц-ий.

Робітниче питане.

Говорячи в передпослідному числі про суть заводових спілок мимоволі насував ся питане, в яких границях мусять ся сї спілки держати, щоб із них вийшов хосен так для робітників як і суспільности. Дуже часто може случити ся таке, що якась діяльність заводових орґанізацій є так для робітників, як і загалу впрост шкідливою і в ніякій мірі не відповідає ані інтересам самих інтересованих, то є робітників, ані добру суспільности. Се найчастійше показує ся при страйках за для якоїсь маловажної причини. Суспільности прецінь се не може бути байдушним, коли, прим. за для якогось незначного непорозуміня поміж пекарями а їх робітниками цілими тижнями місто лишає ся без хліба. Иньша річ, коли причина страйку має важнійший підклад, як прим, підвисшене платні, скорочене робучого дня і т. д. З яких-би однак небудь причин, все такой підчас боротьби робітничих организацій з капіталом, то є підчас страйку страту і шкоду поносить завсігди загал суспільства. Але з другого боку не було-би хиба нічо нерозумнійшого, як з сеї причини виступати проти робітничих организацій. Противно, належить всіми силами до сего стреміти, щоб робітничі организації не лишень для самих робітників, але також і для усього народу були хосенні, то значить, що правосадство держави для ей добра не може нічо хосеннійшого зробити, як заняти ся як найскорше розвязкою сьої пекучої справи.

І коли на початку сказано про границі обсягу ділання робітничих спілок, то мало ся на гадці до якого степени в практичнім житю вони можуть бути помічні робітникам. Передовсім треба тут зазначити, що в Англії, де такі организації існують уже більше від сто літ належить до них залєдви пята часть усїх робітників в краю. В Німеччині, обіймають орґанізації ледви одну осьму часть. Годї навіть віддати ся надії, що в будучині воно поліпшить ся, то все такой буде потрібно довгого протягу часу, щоб усї маси робітників з'организувати, поминувши і сю обставину, що деякі катеґорії оказують ся впрост неможливими для трезва і организації. Тут треба причислити діти, жінки, мандруючих зарібників та всї верстви звичайних нефахових денних зарібників. І коли схочемо признати, що организації для своїх членів усувають усї зла, повсталі з теперішного положеня робітника, то мусимо також і се признати, що для добра далеко більшого числа робітників стоячих поза орґанізацією мусять покладати ся иньші чинники.

Во прецінь се зовсім не вистарчаюче тих чотири пятих нез'орґанізованих в Англії або сім осьмих нез'орґанізованих в Німеччині потішати, що колись, коли то усї з'орґанізують ся також і їх доля поліпшить ся.

Але тут треба взяти під увагу, що робітничі спілки навіть і для своїх членів суть лиш в части помічними. Охоронні права робітників, — виключаючи такі як час праці і висоту платні, — дуже тяжко було-б їм здобути через саму орґанізацію самопомочи. Тут вистане лиш згадати такі загального змісту права як санітарні приписи по фабриках, права тикаючі ся моральности і т. д. Рівнож і забезпечене на случай каліцтва, нездібности до праці, старости і т. п. колиб спочивало лиш на самих запомогових касах, в скорі би їх вичерпало і спричинило цілковиту їх нездібність до дальшого функціонованя.

Наконець навіть і в таких случаях, де спілки з власного почину переводять полекші для робітників, як приміром при нормованю платні, і там вони були-б в многих разах безсильні, коли б їм не прийшла в поміч держава через свої права. І тому по обдуманю того всего можна поставити таке твердженє: Заводові спілки так для робітників, як і для загалу суть незвичайно потрібні і хосенні; належить усїми силами старати ся про їх розвій. Однак їх круг ділання є ограничений, они обіймають в передвидженім часі лиш якийсь малий кружок робітників, допомагають їм лиш в части, та і та допомога є можлива лиш при помочи держави. І се є власне причина, яка виказує, що до охорони інтересів робітника при його самопомочи є також необхідною і державна поміч, отже реформа соціяльних відносин не може бути полишена самим лиш органам робітництва але також мусять нею заняти ся і органи публичних інтересів, то є держава і громада.

Про поодинокі стадії сеї державної помочи поговоримо в слідуючих числах. Однак заки до сього дійдемо, треба еще звернути увагу на один обсяг робітничої самооборони, а се на консумційні спілки.

„Независимцям" в альбом.

В послїднім числі „Союза", органі презбитерянської місії, ґиданим на українській мові появила ся дописъ про віче в Брукліні, уладжене Тов. „Гайдамаки". Дописъ ся вельми цікава і оплатить ся над нею дещо застановити ся уже з сього взгляду, що по раз перший у ній „независимці" показали отверто свою фарбу і прилюдно у ній заявили хто вони суть. Кромі сего у сій дописи беруть мене в оборону і тому по волі чи по неволі мушу і я забрати у сій справі голос. Іменно накидають ся мокрим рядном на предсїдателя, д. Угорчака за се, що відібрав мені голос. Я не перечу сему, що п. Угорчак, відбираючи менї голос поступив не лїпше від галицького ц. к. польського комісаря, та що те, що я говорив на вічу в Брукліні зовсім безпечно можна говорити і говорить ся на кождім вічу навіть і в Галичині та за се комісар зовсїм не розганяє віча ані не відбирає голосу. Отже поступок д. Угорчака був хиба аж за много льояльний. Але не в сїм річ, що д. Угорчак відобрав менї голос, але сїм, що „Союз" стає в моїй обороні. Участники віча є сьвідками і чули, що я „независимців" назвав ошуканцями і рабівниками, а тї „независимці" місто зажадати від мене якихсь вияснень, поминають усе мовчанкою, ба, навіть ще беруть ся ставати в моїй обороні!?... Видко, що вони не мають нічо до сказаня проти сього, що я говорив на вічу та з тим годять ся. Стаючи в моїй обороні, вони думають мене скаптувати собі, бо се добре знають, що трохи чи не забогато я познакомлений з їх позакулисовими справами. Та і таке може стати ся: наші люди звичайно говорять, коли почують що прим. якийсь злодій когось хвалить: е, та се мусить бути певно також злодій! „Независимці" хвалячи мене, хочуть звернути увагу загалу на се, що і я є такий самий як і вони, тому не ма менї що вірити.... Я на сїм місци прилюдно випрошую собі їх опіку....

Стільки булоб що до особистої справи. Тепер пригляньмо ся одному місцеви в сій дописи а воно кине вельми характеристичне сьвітло на цілу сю лїґу.

Second hand редактор — репортер з віча пише на прикінці таке: „Пресбітерянам до хріну потрібно Рутенців. Они в однім дни могуть позамикати усі фабрики тай майни тай покінчити з ріжного сорта Гайдамаками в Европи!"... Чи шановний редактор здавав собі справу, поміщаючи сї наівно щирі слова, сумніваю ся. Він правдоподібно вельми небезпечно захорував на манію величности і у своїх власних очах виріс на якусь гей-гей важну персуну, на якої слово замикають ся перед невигідними для його бизнесу „Гайдамаками в Европи" усї фабрики і майни.... Забув сарака що він є прецінь наймитом у презбитерян, отже він має робити се, що вони йму розкажуть, а ніколи на відворот.

Але з другого боку Українці повинні бути вельми вдячні, що шановному редакторові вирвав ся такий lapsus linguae. Сї стрічки видають характеристичне сьвітло на моральну вартість менерів від „независимців". Ось иньшими словами се, що їм мимохіть вирвало ся з уст: коли ви всї Рутенці, гайдамаки, і т. д. не го слухаєте нас, себто редакторів „Союза", не позабираєте „шери" по 1-ому доляров та не попрете гурмою у презбитерянську кошару, щоб ми могли похвалити ся перед нашими босами, що і ми щось робимо, що і ми маємо значіне, та що не даром вони нас годують і платять, то побачите, що то буде. Ми поналегаємо ся і ви всї дістанете від наших панів в скіру. За покуту вони не дадуть вам навіть і їсти, виженуть вас з роботи, з майнів і фабрик, бо то вельо є прецінь в їх руках. А видите, які ті пани, котрим ми служимо „моцні". А ласка моцних презбитерян спливає на нас тому і независимці також моцні, бо за вірну службу все їм щось капне.... Тому купуйте 1-но дол. шери, пріть гурмою, щоби ми могли похвалити ся що і ми щось варті, що не даром...., і т. д. і т. д. І хоть грозьбу панів редакторів і Second hand редакторів від „Союза" годі інакше брати, як лиш так як взагалі приймає ся грозьби тих, що то грозячи рівночасно добавають пальцем в носї то все такой ся їх грозьба відкриває дуже неповабний рис характеру та подекуди вияснює їх властиву „місію" поміж нами. Вони отверто признають ся, що станують денунціянтами і донощиками! Бо прецінь презбітеряни (англійці) знають ся на „Гайдамаках в Европи" тільки як пирогом сказали медвідь на звіздах, а коли вони станують „замикати усі майни та фабрики та кінчити з ріжного сорта Гайдамаками в Европи", то можуть се робити лиш на вскаsівку тих, яких на се платять і держать, то є панів „независимців". А для донощиків і денунціянтів у цілім сьвіті є лиш одинока назва: підлі!....

А Ти, український народе, пізнай, хто Тобі грозить. Грозять Тобі сї, яких Ти посердно удержуєш своїм кервавим потом і працею. Бо Ти, народе, працючи під землею і фабриках, більшу часть своего зарібку складаєш у карман презбитерян які потом за сї, Тобою зароблені гроші, оплачують „независимців" з їх „Союзом". І вони потом мають чоло грозити нам знищенем! Нам, що своїм потом зрошуємо сю землю і здобуваємо „національне майно"!.. Гадаю, що хиба щось більш безличного годі увидити собі....

На разі стільки. При найблизшій нагоді постараю ся показати сьвітови другі сторони характеру сих панків, та дещо з їх позакулісових тайн витягнути на денне сьвітло.

І. Слюзар.

Надіслане.

Від О. Лавришина одержалисьмо дальший спис жертв на справу Павла Германа, як слідує:

О. Вас. Волошин від парохіян з Windber, Pa. $25.00
О. Мартяк від парохіян з Hawk Run, Pa 7.00
О. Мартяк від парохіян з Hazleton, Pa. № 3 .... 10.00
О. Мартяк від парохіян з Beawer Meadow, Conn... 10.00
о. Ставровский від парохіян з Bridgeport, Conn... 15.00
о. Д.Майор від слов. рим. кат. пар. з Bridgeport, Con. 15.00
Парохіяне з Allentown, Pa. 8.35
о. Дорожинськкий від себе 65
о. Велигорськкий від парохіян з Minersville, Pa... 20.00
о. Данилович від парохіян з Ambridge, Pa. 7.00
о. Гануля від парохіян з Alleghenny, Pa 11.00
М. Годованський від числа 99 з Wilkes Barre, Pa. 3.45
о. А. Новак від парохіян з Plymouth, Pa. 11.00
Парохіяне з S. Sharon, Pa. 5.50
о. Лупіш від себе 1.50
Парохіяне з Auborn, NY 8.28
о. Вл. Петрівський від себе 1.72
о. Ів. Фекула від себе... 50
о. Ів. Фекула від парохіян з Binghampton, N Y... 5.61
о. Т. Обушкевич від себе 1.00
о. Т. Обушкевич від парохіян з Olyphant, Pa.... 4.07
о. Кульчицкий від парохіян з McKees Rocks, Pa 5.48
Н. Дзмелик від Русинів в Ramey, Pa. 8.56
М. Капітула від Русинів в McAdoo, Pa. 8.00
о. Конст. Курилло від парохіян з Perth Ambov N J 3.42
о. Ник. Молчаній від парохіян з Kingston, Pa.... 20.07
о. М. Лисяк від парохіян з Alden, Pa. 8.00
о. А. Павляк від парохіян з Ford City, Pa. 7.00
Іван Мерва від Русинів з Byersville O 2.60
Григ. Пінчак від Русинів з Clarence, Pa 6.00
о. Е. Ґойдич від себе ... 2.00
о. Е. Ґойдич від парохіян з Beaverdale, Pa.......... 4.40
о. Е. Ґойдич від парохіян з Dunlo, Pa............... 10.83
о. Е. Ґойдич від парохіян з S Fork, Pa. 16.21
о. Е. Ґойда від числа 275 в Соед. в S. Fork, Pa...... 6.10
о. Й.Чаплинський від себе 1.00
о. Й. Чаплинський від парохіян з Cohoes, N Y.. 6.75
о. Е. Бартіш від парохіян в S Troy, N Y 6.00
о. Е. Бартіш від себе.... 1.00
Мих. Галькович від себе 1.00

Разом $299.58
Оголошено попередно ..38.75

Загальна сума $338.33

В імени засудженого сердечно дякую за жертви і прошу о надсилане дальших.

о. Корнилій Лавришин,
сьвященник
210 Grand st.,
Trenton, N. J

„SVOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
Little Russian Nat'l Union of America.

Rev. P. Poniatyshyn, Superintendent.
324 Washington Ave, Elizabeth, N. J.

Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.

K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the Post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тиждня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців...$2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців.....$1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби єго адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Відкрита відповідь

Всч. о. Немоловскому, правосл. сьвященику, на Його „открытое письмо" до мене, в числі 39. часописи „Свѣтъ" з дн. 22-о с. м.

Сл! Іс! Хр!

Хотяй минулисьте ся з правдою, Всч. о. редактор пишучи, що я сказавши: „колько словъ оскорбленій", вивтікав із віча, скликаного Вашими однодумцями, дня 18 о с. м. до Yonkers, N. Y., то все таки, на Ваш клич „защищайтесь", я стаю з Вами на „велікій бой", на котрий мене взиваете і „защищатись му по пунктам:

1 На віча злопамятнім (мимоходом кажучи), не хотів і не повинен я був бути, але явив ся аж на Ваше виразне запрошене і сказавши, що належалось, я не втік із салї, тільки мусів з душпастирського обовязку вийти на вечірню, яку завсїгди відправляю по 7 год. вечером. Отже не втїкав, анї не втїк, тільки вийшов з моїми парохіянами, котрі хотїли і волїли зі мною піти, як дати себе в живі очі плюгавити, що як раз, було і цїлею Вашого збіговиска.

2 Рівнож ошибочно твердите, о. редактор, мовби я мав висловитись: предки наші були „може" і православними. Нї! не так. Я сказав, що таки справдї такими були і я ним є і ми всї Русини-Галицькі ними есьмо, але православними в правдивім і властивім того слова значіню, т. е. правовірними, бо ми право із серця славимо Бога і визнаем Єго правду сьв. так, як сам Хр. Спас. наказав, в противеньстві до Росиян шизматиків, котрі мусять так вірити, як вірити корисніїше.

Тому і назвав я шизматиків, кривославними. Слова „царославний" я не ужив, бо воно, бачите, за делїкатне про Ваших, а колибим був навіть і ужив, то і в такім разї мавбим повну рацію. Закон бо державний Росиї наказуе (Том. І. гл. 7-а, арт. 42-ий) прецїнь, що кождочасний цар, мусить бути і видимою головою росийської церкви, так, що коли Ви молите ся за царя, то молитесь за нього, як за голову церкви; бож, простїть. царем Злучених Держав півн. Америки, він Богу дякувати не е, а Ви за него і тут молитесь.

Ми-же греко-католики, молим ся чи то за цїсаря, короля, князя, чи за президента, як за начальство Держави, в котрій проживаемо. Цїла проте ваша фїлїпіка: „цареславний, королеславний і т. д. тут зовсїм невмістна.

Що предки наші були правовірними, греческого обряду, стверджае і історія. Відомо-ж бо певно і Вам, що князь Руский, сьв. Володимир Великий, приняв крещене після всхідного-грецького обряду із рук сьвященників, з'єдинених з Римом — бо цїла Всхідна церков разом з західною (римскою), творила тогдї: „одну Соборну т. е. католицку церков.

Розлука-схизма наступила аж в 67 лїт по крещеню Руси, за царгородського патриярха Керулярія, 1054. р.

Ту саму католицьку віру, всхідного обряду, ісповідували і славянські апостоли IX. в. сьв. Кирило і Методій, рукоположені в епископи через Вселенського Архиерея т. є. Папу римского: Адріяна II. Мощі обох тих сьв. Апостолів переховують ся навіть в римо кат. церквах

А мощі сьв. О. Николая Чудотворця де зложені? Чи не в соборній церкві міста Бар в Італії (1096 р.)

А чи не папа Урбан II. постановив, щоби день 9 о мая ст. ст. празновано щорічно в память перенесеня чесних мощей сьв. о. Николая? А перенесене мощей сьв, Іоана Златоустого до ватиканської церкви в Римі, чого доказуе? чи греко-католицтва, чи шизми? Коли-б на чолї російської церкви стояв „св. Синод", се мене зівсїм не смутило-б але що той нїбито собор епископів, мусить і в справах віри, рішати після указу: „по сему быть", от що банно, що сумне і то дуже. Бо скажіть прошу, що там в тім соборі епископів робить? аке завдане в справах душевних сповняти мае „обер прокурор", сьвітський чоловік: Чи той собор епископів, доконечно потребуе над собою кнута? Яким чином Синод установлений, чи за згодою восточних патриярхів, чи нї, Ви самі гаразд знаете; я не потребую засилати Вас аж до часів Петра Великого.

Так отже не ма нїякого сумнїву, що шизматики то відступники від правдивої церкви основаної на сьв. Петрі, першім епископі римскім.

3. Чи Mr. Луцик, кроплений на шизматицкого батюшку, чи нї, голова мене із за того не болить. Так було публично оголошено і не спростовано, ось я так і вірив. Але коли нї, ну! то нї!

Пек йому та осина!

Тай де він проживае, чи у Mr. Гладика, чи в Олифанті, Па. чи на Гладиківських фармах, чи де в коршмі обидва разом валяють ся, то не мое дїло знати. Аж такими „историческими событіями" я не клопочусь.

Анї встиду нанести, анї пошкодити вашим, я не мав наміру, згадавши про Луцика, Боже борони! Бо і як-жеж? Таж оба визше згадані, то ваші „истинно русскіи патріофты" — один з них навіть явний шизматик (для другого ще певно рублїв за мало) тож і як моглиб вони шкодити вашій кліцї? Чи у Вас вже аж така кириня, що свої своїм шкодять. А по що-ж ваші тягають ся з ними по вічах, „собраніях", празниках церковних і т. д. величають їх як сьвіточів, просьвітителїв „защитникофъ", та припоручають темному народу їх письмашмати, в котрих хиба їдь отрую найдеш, а не рідне слово науки, потїхи, та розради?

4. Комплїменту, що Ви достойні похвали за любов свого ріднього я не відкликую, бо тільки нелюд виродок своеї матери цураесь, та еї болотом обкидае; а кождий греко-католик (хотьби і Москаль з під Горлиць), котрий свою віру в якій виріс, свій нарід з якого сам вийшов, зраджуе і запродуе, не варт імени чоловіка-людини.

Питаете як дїти хрещу? А вот як: хрещу їх в імя сьв. Троицї, принимаю їх в члени церкви сьв. і віри Христової, після греко кат. обряду. І так всї від греко-католицких сьвященників крещені, стають греко-католиками, а не шизматиками. Тому нам і шизма чужа. А хто самого себе вважае негідним, недостойним того імени „греко-католик", той іде до шизми. Суха галузь, часто сама від дерева здорового відпадае. Що шизма нам, галицьким Русинам чужа, стверджае і та обставина, що вріднім нашім краю, в Галичинї і одної шизматицкої церкви не найдеш, (кромі) одну російську у Львові, про російського консуля). І щож дїе ся з тугешними галицькими відступниками, коли вони повернуть до старого краю? Подумайте Отче! Нї притулитись до рідної мами, нї в лице їй плювати.

Впрочім, коли імя „католик" так Вам осоружне, то чомуж ваші, тут в Америцї, його і собі присвоюють? От хотьби і на вашім орґанї пишете: orthodox catholic.

А церкви російські в Америцї, зачартеровуете: orthodox catholic Russian Christian Church.

І що з того виходить? Старославно-католицько российсько християнська церков. Скажіть же, будь ласка, яка вона е?

5. Так я твердажу, що Іх Преосьв. Сотер не привіз з собою „буллю", анї о ню не старав ся, а доказом що еї не приняв, еї не оголосив, против неї за протестував, так що в дійстности „буллї" жадної нема. Вона по тяженько відбутій мандрівцї спочиває собі в фоліялах ватиканського архіву. А чому еї не було, пок Іх Преосьв. в Америцї не було, на се міг-би відповісти хиба Рим.

Що Пресьв. Ортиньский був і е щирим, твердим Русином, що любить цїлим серцем свій рідний, а бідний нарід руський, доказав сього не раз і не два, анї не десять, так в старім краю, як і тут вже на вільній земли.

Щоб рубав трираменні хрести, палив книги (які?) того я не бачив, про се не чув, і не читав.

Се певно така правда, як і та: що „буллю" привіз. Так прошу докажіть! Бо воювати клеветою і очерненем, булоб весьма неблагородно.

Що в монастир вступив, в тім нїчо дивного, анї соромного, бо бідноти в Галичинї повно; але що в монастири зістав „для Ісуса, а не для хлїба куса", на се доказ, що вже на новіціятї відзначав ся особливою ревностію і замилованем свого тяжкого званя, зложив добровільно повні обіти, а яко еромонах місионар не мало трудив ся, та працював для добра душ вірних, для слави Бога і церкви сьвятої. Тож в заплату неначе за се, в нагороду за тую ревність „спасеня заблуждших" Провидїне Боже наначило, вибрало сего еромонаха Стефана Сотера і поставило Його Намістником, Князем церкви Христ. Настоятелем як раз тої пастви, котра звиш 25 років не маючи зверхника над собою, ходила манівцями, завдяки ріжним лже учителям, та хищим лже-приятелям.

Чи др. Шуба знав або не знав про „буллю" не можу анї перечити, анї потакувати; чув я однак, що др. Шубу іменував кандидатом на епископство один американсько-угорський духовнік, котрий не діждавшись др. Шуби, відїхав і сам в Угорщину.

В кінци позвольте всеч. Отче, поставити питане і до Вас. Чого то Ви так клопочитесь греко католиками? Чи Вам ваших мало? Тих всїх штундистів, старовірів хлистів, молоканів, скопців поповців, безпоповців, духоборів, і Бог вість, як там ті всї секти, між православним народом в Росиї називають ся.

Чому не звернете очий ваших на Югозапад рідної вітчини, на Подлясе, де від часу толеранційного закону релїйного, до двіста тисяч народу православного забрано не на гр. католицизм але таки на латиньство?

Поясніть се прошу при нагоді, а сим разом прощавайте.

О. Д. Добротвор.

Тафт вибраний президентом.



„Taft! Taft! Big Bill Taft!" Могучо лунав сей оклик в ночи 3-го с. м. з соток тисячів грудей по улицях Ню Йорку.

„Taft! Taft! Big Bill Taft!" кричали навіть і тоті, які еще пару годин були його найзагорільшими партійними противниками, кричали з усїх сил, пірвані загальною струею, проти якої не було опору нї запори. А до крику з шорстких, захриплих грудей як додасть ся міліони труб, свиставок, калатавок, дзвінків і як уже дальше назвати сї ріжні апарати обчислені на роздиране болон слухових, то можна виробити собі хоть слабе поняте про се, як нюйорчане витали вибір нового президента.

Ледви віддано послїдні картки, як збитими масами, неначе море голов, поплили непроглядні товпи на так званий „Printing Square", де то стоять будівлї найбільших часописей нашої метрополії. З веж кількох „драпачів" замаяли сьвітляні сиґнали — товпи заколихали ся і якийсь дотепний нараз крикнув на цїле горло: „Taft! Big Bill Taft!" Добродушний натяк на поважне черево Тафта в мить підхопили тисячі і оклик затряс майже землею, повтаряний в кілька хвиль по усїх уже улицях, як широкий і великий Ню Йорк. Усї суспільно-товариські взгляди пукли — запанував один якийсь дитинячо-наівний восторг. Властителї великих складів по Бродвею мали цїлковиту рацію, коли уже заздалегідь казали свої великі виставові шиби щільно позабивати дошками. Запал ріс з кождою хвилиною, але коли прийла пора вертати в „свояси" то здаеть ся, богато знайшло би ся таких, які на запит, хто властиво вибраний, ледви чи з'уміли би дати якусь розумну відповідь.

Після неточних еще відомостий Тафт дістав більшість в слїдуючих стейтах: Calif. (10 електор. голосів), Conn. (7 е. г.), Delew. (3 г.), Idaho (3 е. г.), Ill. 27 е. г.), Ind. (15 е. г.) Jowa (13 е. г.), Kansas (10 е. г.), Maine (6 е. г.), Mass. (16 е. г.), Mich. (14 е. г.), Minn (11 е. г.), N. H. (4 е. г.), N. J. (12 е. г.), N. Y. (39 е. г), N. D. (4 е. г.), Ohio (23 е. г.), Oreg. (4 е. г.), Pa. (34 е. г.), R. I (4 е. г.), S. D. (4 е. г.), Utah (3 е. г. Vt. (4 е. г.), Wash. (5 е. г.), W. Va. (7 е. г.), Wis. (13 е. г.) і Wyo. (3 е. г.)

Разом отже одержав Тафт 298 електоральних голосів; до побіди потрібно було всего лиш 242 голос., отже тікет републиканський виказав 56 голосів більше, як потрібно було до вибору.

Склад національної палати репрезентантів не змінив ся також правдоподібно і так як до тепер, лишить ся в републиканській більшости.

Стейт Ind. голосував за Тафтом, за се Брайн побідив в Небрасцї. В стейтї Ню Йорк перейшов Тафт більшостию около 200 тисяч голосів, одже значною більшостію як перед 4-ма роками Рузвельт. Републиканське votum в стейтах середно західних значно збільшило ся в користь демократів, так що навіть сим зробило то велику несподіванку. Також і в східних сейтах голоси на републ. тикет значно зменшили ся. І так в Пенсильвенії голосувала перед 4 ма роками 500 тисячна більшість за републ., днесь реп. одержали всего лиш половину тої більшости, а Ілл. дав Рузвельтови 305 тисяч більшости, Тафтови всего лиш 107 тисяч, в Індіянї більшість реп. спала з 93 тисяч на 15 тисяч, о стейт Jowa, який вибрав Рузвельта 158 тисячами більшости а тепер Тафта всего лише 40 тисячами більшости. В Вісконзін Тафт стратив в порівнаню з Рузвельтом 75 тисяч (дістав 75 тисяч більшости).

З вибором Тафта впав третий раз Брайн а републиканє лишили ся на дальше при кермі держави. Посеред сумного теперішного економічного положеня, яке

спричинили головно републикане. Брайн звернув ся до народа прирікаючи усунене усіх кривд, які після його гадки були причиною теперішної недолі люду і яких льоґічним наслідком мусіло неступити теперішне критичне положене. Переборщена цлова оплата виплекала трости, які масам люду підвисшили ціни за артикули споживчі, підкопали загальний добробат і будуть дальше усіма силами стреміти до спролетаризованя і економічного поневоленя мас. А уряд накладаючи високі цла, підпирає сі трости. Але се упривілейоване одиниць в некористь загалу не дасть ся протягати довго, і так певно, як день слідуэ по ночи, так певно скорше чи пізнійше мусить настати пробуджене ся мас.

Републиканський кандидат побідив і 4 го марця 1909 року обійме урядоване, стаючи на чолї держави. Бажало-б ся, що б його урядоване вийшло в як найбільшу корість для народа. Його партія перед виборами поробила обіцянки, яких сповненя теперішний вислід виборів від них домагае ся. Републикане прирекли ревізію цлової тарифи —і повинні сю точку передовсім перевести.

Підчас виборчої кампанії ново-вибраному президентови приписувано стілька добрих сторін, що його урядоване заповідае ся блискучо. Наші бажаня ідуть рівнож в слід за ним, до білого дому, бажаня ураз в надією, що кривди робучого люду хоч в части зменшать ся за його урядованя.

Для демократичної партії вислід послідних виборів вийшов страшним погромом з якого тяжко, чи коли двигне ся. Сей погром тим страшнійший, що партія ся не була навіть в силі вибрати ґовернером стейту Ню Йорк свого кандидата, Chanler-а проти Hughes а який зістав з рамени републиканьскої партиї опять ґоверне ром, діставши около 50 000 голосів більшости.

Herst-a „Indepedence Party“ рівнож потерпіла сильний погром. На еї кандидата в Ню Йарку упало зникаючо мале число голосів. Виборці розбили ся і голосували або за демократом або републиканом.

З менчих партій одна соціялістична може похвалити ся зростом. Єї кандидат Дебс. після дотеперішної рахуби часописей, одержав усього около 1·200 000 голосів, що в порівнаню з 1904 роком, коли то на соціялістичного дандидата впало всего 400 000 голосів означае поважний приріст.—

Крамола у гр. кат. церкві в Америці і її причина

(Продовжене із 1-ої стор.)

публично глузують собі з гр. кат. епископа, які вимацують „манканенти“ католицької церкви і її висьмівають, а які натомість сьпівають похвальні пісні забагненому російському православію, помагаючи своїми тайними або явними впливани ширити його між нашим народом в Америці? Або чи може гр. кат. епископ покликувати до Америки таких сьвящеників, які лучилиб ся тут із старими, на всі боки вибитими тутешніми „виїдачами,“ які підносилиб разом з ними кирию, бунт проти законного представника нашої церкви, які ставалиб ся тут справдішними масонами, які не вагалиб ся лучитись з Берками, а навіть з чортом проти свого епископа, які давалиб соблазнь свому стаду і підкопували в нім віру і пошану до своїх духовних наставників, які помагалиб копати тут гріб під свою церкву? Чи знайдеть ся, прошу, де на сьвітї який католицький епископ, що схотів би мати таких католицьких сьвящеників, до яких відносять ся мої оба попередні питаня? Застановіть ся, гр. кат. Русини, над сими питанями і дайте собі самі на них відповідь...

І, спорікаючи вас, чорносотенні панове всякого калібру, я зовсім не хочу хвалити проклятих вами „Украинчиковъ“ ані не хочу ставити їх за правило якоїсь досконалости. Ні, сї Украинчики е звичайними собі людьми і як такі мають свої добрі і лихі сторони. Но чи сї радикали „подвизались“ коли так „плано,“ як ви вже цілий рік подвизаетесь? Чи робили вони коли такі скандали, як ви робите? Чи перейшла через провину котрого з них бодай одна гр. кат. громада на православіе або на яке иньше суевіре?... Мислю, що сего безусловно не зможете доказати.

Як там воно впрочім і не булоб, а наш Владика робить своєю діяльностію в Америці лише католицьку політику, себто таку, якої вимагае добро нашої гр. кат. церкви. А якби наш епископ і зробив коли якийсь промах (містейк), так знайте, що помилятись є людською річею, та що нема в небі такого сьватого, який не зробив би був за свого житя на земли якогось промаху.

Коли оже ви, маститі проводирі Соединененія, закидаете нашому епископови партийність у його церковній діяльности, то сей закид е лише що найбільше мнимий, а не дійсний і сам в собі він не слушний і нерозумний тай він е тільки доказом на се, що злоба і сліпа ненависть можуть так потемнити розум чоловіка, що він не е в силї розсудно мислити. Справдешньою проте і мудрою причиною борби наших чорносотенців проти гр. кат. епископа не е і не може бути стороннича його політика бо такої політики він зовсім не веде.

* * *

Ну, а може наші крамольники черпають яке вдохновеніе із „свише“, із сьвіта надприродного тай звідтам може набирають ся вони такої сили і завзятости, яку показують в боротьбі проти нашого Владики. Може прим. Дух сьватий, або ласка Божа або Ангели хоронителї мають що до діла з нема? Я гадаю, що нема хиба на сьвітї такого христіянина, який важив би ся щось подібне говорити. Чому? Во бувби се найстрашнійший гріх богохульства. — Сьв. Дух е Духом істини тай наставляе Він людий на дорогу правди; Він усьвячуе чоловіка. Теперішні-ж верховоди Соединенія не ходять вже цілїський рік дорогою правди і робота їх так далека від сьватости як земля від сонца; оже нема при них сьв. Духа. — Ласку Божу заслужив нам І. Христос, а податє її Дух сьватий до доброго лише і заслугуючого на небо діла; наші-ж янічаре ймились за безбожну, пекольну роботу, в якій ласка божа ніяк і в жаден спосіб не може їм помагати. — Ангел же хоронитель веде чоловіка на путь праведних, а ніколи на путь нечестивих, на яку вступили теперішні масовські проводирі Соединенія. Ангели-хоронителї відвернулись від них і певно плачуть над їх злобою і сліпотою, просячи Бога, щоб їх опаматав і дав їм ласку наверненя.

Як наша крамола має якого невидимого товариша, спільника у своїй нечиставій роботї, то може ним бути лиш „князь міра сего“, Бельзебуб. хитрун дiявол, який е батькомложи і убійником людських душ від початку сьвіта. Сей Бельзебуб потемнив їхні розуми, заволодів ними цілковито, наложив на них свое ярмо, справив їх надорогу ложи, злоби і клевети—словом, уживає їх за свое оруде, щоб ділати зло між нашим бездольним народом в Америці. Правда, мислима е ще й така можливість, що Г. Бог зіслав нинішну язву на наш народ як допуст чи радше кару за його гріхи або, що Г. Бог хоче наш народ досьвідчити і випробувати, як досьвідчав колись многострадального Йова, або що найскорше, Г. Бог надув серця наших крамольників бутою на се, щоб їх погубити. Колись збив ся в велику пиху цар Навуходоносор, а Г. Бог понижив його так, що він збісноватів, озьвірів і жив між зьвірами. Гордий Ірод казав називати себе богом, а не довго потім прийшла на него така огидна хороба, що хробаче зжерло його вже за житя; він був ще живий, а вже зігнив. — „Гординя приходить перед упадком, а всід за нею йде ганьба — говорхть Німці і може бути, що сей німецький висказ треба приложити і до наших мерзавців. Кажу: „може бути“, бо невислідимі е дороги Божі тай не нам діла Його судити; показати се може лише будучність.

Оже нема хиба ніякої людської, природної причини, задля якої наші чорносотенці могли так розгулятись, як розгулялись? Оже вони шаліють хиба самі з себе? Або може пре їх до борби з епископом лише якась неунятна vis maior (висша сила)? Так мігби подумати собі не один читач, не знайшовши між всякими, можливими причинами, про які була доси бесіда в попередних і отсім числї Свободи, якоїсь причини дійсної, конкретної. Ні, любий Брате! Наші поганці не зсунулись ще зовсім з глуздів, щоб шаліти оттак собі, для якогось шпорту або для самої шалености і з сего загального правила: причина і наслідок вони цілком не виняті. Що вони так завзято і шалено воюють проти нашого епископа, на се е справдешня, позитивна причина. Яка? Таку причину принесло 36-те число мадярської ґазети „Magyar Zaszlo“, що виходить в Мекісport, Па. під редакцією о. Кальмана Ковача. В згаданій часописи е обширна стата під заголовком: „Hat nem Firczak a felelos?“ по нашому: „Чи не Фірцак одвічальний?“ — і отсе причина.

(Конець буде.)

Новинки.

КАЛЄНДАР.

		Падолист.
5	Ч.	Павла, Алекс., Блявдії
6	П.	Єрона мч., Никандра
7	С.	Мих. Архистрат.
8	Н.	23. Онисиф. і Порф.
9	П.	Ераста, Олімпа, Орест.
10	В.	Мини, Виктора, Стеф.
11	С.	Йоана милост., Пила

З нагоди, що 3-го с. м. відбували ся вибори президента, наша друкарня мусіла станути і тому нинішне число виходить о один день спізнене. За сю — хоть і не з нашої вини — проволоку отсим перепрошуемо наших Вп. передплатників і читачів.

Ред. і Адм.

— Лунаючий тепер на всій американській Україні клич: „З'єднуйте членів для Р. Н. Союза“ взяла собі видно до серця і загально звісна довгодзюба птаха, та хотячи хоч в дечому помогти головним урядникам обдарувала одного з них. д. Т. Лабовського, рекорд. секретаря, здоровим, гарним хлопцем, який — сподіемо — стане сейчас членом нашої орґанізації. Усі прочі члени (має розуміти ся жонаті) мотайте се на вус...

— Як кажуть урядники гамбурсько-американської лінії слідний сими днями значний приріст еміґрації з Европи. 30-го жовтня шість кораблів привезло з Европи 2623 робітників. При нормальних відносинах се не є зовсім велике число, але все такой найбільше протягом послідних 12місяців.

— Еміґраційний департамент в Вашинґтонї подає зіставлене, після якого наплив еміґрації в вересни с. р. зменчив ся о 60% в порівнаню з тим самим місяцем з 1907 року. Після країв се зменшене представляє ся так: з Італії прибуло в вересни с. р. до Америки о 15.080 менче, як минувшого року, з Росії о 9.479, з Угорщини о 8.065, з Австрії о 6.939, з Греції о 3.706, з Анґлії о 2.954, з Ірляндії о 2.836, з Болгарії о 1101, з Німеччини о 1083, з Норвеґії о 859, зі Шкоції о 816.

— Пес полює на доляри. В місцевости Beaver Falls, Pa. дня 26-го м. м. якийсь Роз Кіфер вибрав ся зі своїм псом до ліса на польоване. Раптом пес станув під одним деревом, почав гарчати і не хотів в ніякий спосіб оступити ся. Властитель пса зі стрільбою готовою до вистрілу підійшов під дерево і тут найшов портмонетку а в ній 670 долярів.

— Гроші програні в карти не вільно віддавати. Якийсь М. Л. Міллер в Блюмінґтон, Ілл. граючи в карти в якійсь шулєрні програв грубо, а не маючи готівки, виставив ноту на свою посілість. Однак пізнійше не хотів ноти сплатити і справа оперла ся о суд. Нижший суд орік, що довгів затягнених підчас гри в карти не сплачує ся, а суд апеляцийний не лиш завтердив сей присуд, але засудив єще обох граючих на грубу грошеву кару.

— В полудневій части стейту Вашінґтон живе одна фанатична секта, яка сьвято вірить, що в грудни с. р. буде конець сьвіта через потоп. Щоб якось ратувати ся, вони на одній горі вибудували величезний ковчег — на взір ковчега Ноя — і ждуть тепер зовсім спокійно на страшні филї потопа, що має змести з лиця землї увесь грішний людський рід. Секта ся складає виключно з богатих фармерів, які зложили усі свої довголітні ощадности на будову сього ковчега. Він складає ся з величезного корабельного туловища, на якому стоїть простора хата. В серединї хати є величезна спільна галя, а кругом ньої безчисленні кімнати для мешканців, стайнї для худоби, маґазини і склади. Серйозність і поспіх з яким сектярі викінчують свою будову незвичайно занепокоїли усіх дооколичних мешканців.

— В минувшу суботу в Патерсон, Н. Дж. арештовано почтового клєрка який крав гроші пересилані в листах. Уже від довшого часу доходили до заряду почти скарги, що посилані туди в листах гроші пропадають. Клєрк зловив ся на тім, що витягнув з листу назначених 5 д. по чім його і арештовано.

— Місто Ню Йорк платить місячно 25.000 дол. на удержанє 102 міських автомобілів. Річно ся сума виносить 300 тисяч, що вистало б до виживленя і удержаня 17.000 родин, яким плачено б по 18 долярів тижнево. Сих автомобілів уживає ся до всіляких приватних цїлий, прогульок і т. д. І чи се не є марноване публичного гроша?

— Як доносять телеґрами, дня 30. жовтня в місцевости Тампіко в Мексику згинуло більше як 50 людий удушені ґазами, що видобували ся з шибів нафтових. Перед кількома днями згинуло там 20 людий. Тодї удав ся на місце відділ зложений з сих 50, щоб тамтих добути і сам найшов смерть. Мексиканське правительство звернуло ся з просьбою до учених, аби ті розслідили сю незвичайну річ, та подали які вказівки до охорони людського житя.

— В цїлій середній Европі панують під пору сильні морози. Таких морозів в місяци жовтни не тямлять від 1866 року.

— Дня 30-го в стейтї Ню Йорк впав перший сніг сеї зими.

— В ночи з 20 на 21-го м. м. на корабли Maggie Marshal, що курсує на озері Мічіґен пукла парова рура, якою переходила уся пара з кітла. Чотирох людий що тоді робили при машині кинуло на бік, а що рура пукла власне коло самих дверий, то відтято їм всякий вихід. Пара вскорі виповнила цїлу кімнатку і нещасні зістали цілковито зварені у ній. Залога на верху корабля не була в силї дати нещасним найменчої помочи, а позаяк усі машини станули, то корабель був зданий на ласку филь. Доперва по кільканайцять годиннім киданю корабля филями, спостережено його з берега і уратовано.

— Телеґрами з Риму до Льондону доносять, що папа порішив іменувати трех нових кардиналів для Злучених Держав. Рівнож має наступити цілковита реорґанізація американської дієцезії.

— Подаю до відомости інтересованих, що моя теперішна адреса є така:

Rev. P. Poniatyszyn
411 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.

— Подає ся до відомости усім, кого се тикає ся, що моя теперішна адреса звучить:

S. Kalakuka,
1505 Prospect Ave., Scranton, Pa.

Тов. „Гайдамаки“

Скликує важний мітинґ на день 6-го с. м. в гали 46 Ave A. о семі години вечером. Кождий товариш з'обовязаний під „Словом чести“ явити ся на сей мітинґ.

за справника Тов-а.
М. Хандога.

ДЕ Є

мій брат, Никола Рудакевич, рік як приїхав до Америки і перебував в Newark, N. J. Хтоб о нїм знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу:

Andrew Rudakiewych
Box 2,
Glartonbury, Conn.

44-45

ПАННА—УЧИТЕЛЬКА

уміє по руски, німецки, польски, і в части по анґлїйски, знає всякі ручні роботи і музикальна, пошукує відповідного занятя.

Адрес:
Miss M. L.
3269 Tilton Str.,
Philadelphia, Pa

46

ПОШУКУЮ

Віктора Стешина, знаного сьпівака, котрий будучи моїм партнером „Рускої друкарні“, зник без найменьшої відомости ще 25 Окт. Ходить о це, чи не притрафилось єму що злого.

Хтоби знав що про него, то прошу мене повідомити.

Омелян Дмитришин,
335 E. 20 ул. New York.

ПЕРШЕ РУСЬКЕ БЮРО ПРАЦЇ!

Переважно для дївчат і старших женщин дає посади при родинах приватних, ресторациях і фабриках. Ближші відомости уділять:

-47

Рикшинський і Іванчук,
181 E. 3 Str., New York, N. Y.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут, Кульчицький Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чеґін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний орґанізатор:
Андрей Ґела, Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!



„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимає членів від 1 року до 40 літ житя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (піле посмертне) $1000.00,
В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" 400.00 дол.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" 200.00 дол.
Посмертне за дїти від 15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий вбо рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Єли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. Н. Секретарів Р. Н. Союза.

Повідомляю рав на все, що всї гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилае ся так: на money-order-ах або чеках виписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з виказами до Голов. Секретаря. Головний секретар опісля відошле їх до Голов. Касієра.

С. Ядловский,

Ч. 689 **КВІТ** $150.00
на стопятьдесять долярів, котрі п. Марія Пиш отримала яко надзвичайну запомогу для утриманя родини підчас коли муж хорий в шпиталі, з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.
Ramey, Pa. Окт. 27, 1908.
Марія Пиш.
Сьвідки:
О. Вікт. Ковалинський,
Шафран Пиш.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Від. 58.
В. Русин, предс.,
Й. Ялечко, секр.

Ч. 690. **КВІТ** $200.00
на двіста долярів (972 корон), котрі п. Іван Дзямба отримав яко посмертну запомогу по Лукачу Дзямба з Гол. Каси Руск. Народ. Союза в Америці.
Височадка, Окт. 5, 1908.
Іван Дзямба.
Сьвідки:
Димитрій Маслей,
Демит Сем.
Громада Височадка, печать.

Ч. 709. **КВІТ** $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Анна Ґостила отримала яко посмертну запомогу по мужу Фльорек з Гол. Каси Р. Нар. Союза в Америці.
Анна Ґостила.
Сьвідки:
Йосиф Ґеренда,
Мпк. Мица.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Від. 33.
Гавр. Онущак, предс.,
Тарас Кокоцкий, секр.

Ч. 719. **КВІТ** $200.00
на двіста долярів, котрі п. Алекс. Яцевич отримав яко надзвичайну запомогу за утрату одного ока з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.
Mt Carmel, Pa. 1908.
Алексій Яцевич.
Сьвідки:
Василь Карляк,
Іван Голда.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Від. 2.
Д. Коропчак, предс.,
Іван Воргач, секр.

Ч. 724. **КВІТ** $60.50
на шістьдесять долярів і 50 цнт., котрі п. Анна Кіляр замуж. Прокопик отримала по Олексї Кіляр яко сир. часть враз з 3% з Гол. Каси Р. Н. Союза в Америці.
Pittsburg, Pa. Окт. 26. 1908.
Анна Прокопик.
Сьвідки:
Ант. Кіляр,
Нестор Ільчишин.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Від. 53.
Н. Войтович, предс.,
Юл. Бережніцкий, секр.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

PRICEBURG, PA., бр. сьв. Ґас. Вел. від. 19, подає до відомости, що в місяцях вересни, жовтни і падолисті буде приниматися до бр. за половину вступного. Мітинґи відбувають ся в першу неділю по 15-ім в руській школі в Олифант, Па.
Ст. Сисак секр.

BUTLER, PA. бр. сьв. Арх. Мих. від. 67 подає до відомости, що річний мітинґ відбуде ся 15. листопада с. р. з слїдуючим порядком: 1) Справоздане касове; 2) Місячні вкладки; 3) Вибір нового уряду. Взиває ся членів, щоб вирівнали всї свої належитости, бо в противнім разї зістануть виключені. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари.
Гр. Павук, предс.,
Й. Бунта кас.,
Ю. Криніцький, секр.

WILKES BARRE, PA. бр. сьв. О. Ни... від. 99 подає до прилюд... відомости, що рівнїй мітинґ відбуде ся дня 15-го листопада с. р. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари. Нових членів до 30 літ буде приниматися до бр. без вступного.
С. М. Годованський.

BUFFALO, N. Y. бр. сьв. Ів. Хрест. від. 15 подає до відомости, що буде приниматися нових членів в падолисті від 18—25 літ без вступного, а від 25—35 літ за половину вступного. Усїх братів Русинів просить ся вступати до брацтва і прийти на наш мітинґ, який відбуде ся в суботу по девятім.
П. Лещишин.
К. Федак.
С. Воробель.

ELIZABETH, N. J., Бр. сьв. Володимира від. 65 подає до відомости, що в місяцї листопадї і грудни буде приниматися нових членів до братства без вступного. Хто з Русинів не належить еще до Р. Н. Союза, нехай користає з сеї нагоди.
Василь Левчак.

NEW YORKK, N. Y. бр. сьв. Володимира, від. 108 подає до відомости всім Русинам, що принимає членів без вступного в листопадї і грудню. Мітинґи відбувають ся кождої 3-ої суботи по першім в гали 46 Ave A поміж 2 а 3-тою улицею. Братство платить 5.00 д. запомоги тижнево в часї слабости а посмертного 100 долярів. Вкладка місячна до братства тільки 50 цнт. Адр. секр.: S. Shewciw 530 E. 18th Str.
О. Савицкий, предс.,
А. Скробала, кас.,
С. Шевців, секр.

NEW YORK, N. Y., бр. сьв. Андрея Перв., відділ ч. 66 подає до відомости всім членам, що слідуючі мітинґи будуть відбувати ся як і доси в пятницю по 10 в „Two little Johns" гали під ч. 406 East 73 ул. точно о годині пів до осмої вечером. Не явивші ся члени, або спізнюючі ся з пачеми вкладки чи розмету будуть укарані після статута. Слїдуючий мітинґ припадає дня 13-го Нов.
В. Дичко, секр.

TERRYVILLE, CONN., бр. сьв. арх. Михаїла, від. 54 подає до відомости всім членам що річний мітинґ відбуде ся дня 15-го листопада в South Main St. гали. Член не явивший ся піднадає карі 50 цнт. а урядник 1.00 дол. Вибір нового уряду, а новоприбувші члени буде приймати ся без вступного до Бр. а до Р. Н. С. після статутів.
Юрій Ціхонь.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня бєлїв, представлень, сходин і т. п. друкує ся в „Свободї" по цїні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство сьв. Прор. Ілїї від. 28 Р. Н. С. на дохід нової церкви в Маганой Плейн, Па. дня 25-го листопада с. р. в гали Мецґера в Mahanoy Plane, Pa. Початок о год. 6-ій вечером. Вступ для мушин 25 цнт. для женщин вільний. Музика знаменита. Запрошує ся на сей баль усї так місцеві як і околичні братства та Русинів і Русинок за комітет.
О. Муха пр.
І. Стец кас.
6—7 Н. Пустельник, скр.

ТРЕТИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство сьв. Володимира від. 65 дня 21-го листопада с. р. в Singer Hall, Elizabeth Ave., Elizabeth, N. J. на дохід брацкої каси. Вступ 25 цнт. Початок о 5 год. вечером. Всї члени братства мусять явити ся. За добру перекуску і першорядну музику ручить
Комітет. 4-7

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює Бр. сьв. Івана Кр., від. 121 в Trenton, N. J. в середу, 25 листопада 1908 в Анчака гали на S. Broad Str. Початок о годині 7 вечером. Вступ від особи 25 пнт. Добра музика і сьвіжі напитки. За добру забаву ручить Комітет Балевий. На сей Баль запрошує ся всїх охочих Русинів.
Стефан Врабель пред.,
Іван Паславский секр.

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Братства Р. Н. Союза від. 184 196 і 199 в Вайтінґ, Інд. устроюють по раз перший Баль дня 8-го новембра с. р. в Matiers гали на Fishrup Ave. в Whiting, Ind. Початок о год. 1-ій по полудни. Вступ тільки за показанем запрошеня даром. Особи без запрошеня платять за родинний тикет 50 цнт., самотні 1.00 дол. По Службі Божій вирушать уряджуючі баль братства походом через місто до гали при звуках аркестри від. 196. По промові привітальній відсьпівають шкільні дїти пісню „Щасть братя Боже нам" а потом наступить забава.
Балевий Комітет.

ВІЙНА

в Европі висить на волоску, тому користайте з нагоди поки час і приходіть забавити ся на

БАЛЬ,

який устроює „Запорожська Січ," від. 117 Р. Н. Союза дня 7-го листопада с. р. в Liberty Hall, 255—263 E. Houston str., New York, N. Y. Вступ від особи 25 пт. Напитки і перекуски щиро-козацькі у власнім заряді. Музика знаменита. Усїх козаків, а також і козачок просить о численну участь
Балевий Комітет.

ДЛЯ МОНЕССЕНЦІВ, ПА. і околиці. Подає ся до прилюдної відомости, що в Монессен, Па. осів гр. кат. сьвященик як парох о. Стефан Ващишин. Мешкає під ч. 810, 3-ма улиця, Donovan House, Monessen, Pa
44—7

Хочете добру річ набути а при тім дешево, удайте ся на повищу адресу. Пишіть по польсько-руський образковий катальоґ і залучіть марку за 2 цнт.
Адреса:
ANIELA ORZECH
6 Sylvan Court, New York City

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого!
До Мамроша! Всї до одного!
Чужих усїх поминайте,
Тільки свого підпирайте.
Мамроші Русин справедливий,
А в бизнесї все уптивий —
Хто-же хоче більше знати,
Прошу прийти й переконатись.
Горілки найлучші має,
Бо злих зовсїм не тримає.
И так віску, ковмвицю,
Для всїх добру сливовицю,
Арак, коняк, рум, паленка
І кмінківка солоденька;
Вина рівнож всї хороші
І то за дешеві гроші.
Пиво сьвіже і холодне —
Лучше бути вже не годне.
Є циґара, щоб курити
Лиш у него тра купити.
Тому Братя, памятайте,
Та до нього завертайте.
А ті, що з контрів приїжджають
Най сей адрес памятають:
Trof. Mamroch,
110 Morris str.,
Jersey City, N. J.



Золота годинна — ланцушок задармо!
Американьский заґарок поволочений або нікльовою коверткою. Ґварантує ся, що він тримає добрий час і рівнаєсь 10-доляровій годинці. За дармо кожному небудь хто спродасть 24 кавальків золотарських виробів 10 центових. Пришліть свій адрес, а ми вишлемо сї золотарські річи; коли спродасте пришліть $2.40 за спродані кавальки а ми вишлемо сю годинку і ланцушок.
CROWN JEWELRY Co. Dept. 8
882 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

„Удар громе над тим домом".

Дня 15 жовтня передкарним трибуналом в Станіславові розіграв ся епільоґ кровавої драми в Коропци, де то за 10 панських корон лягло 5 людських, цвітучих жизней. В тім дни чернихівським селянам прийшло ся відповідати у друге за свою власну кривду.

Перші засудили їх чернихівські жандарми. Вони засудили селян, що ставали в обороні тільки свойого права а засудили так, що обійстє перед хатою війта застелило ся трупами, земля пересякла кровію!.. І жандарми оправдували ся що вони мусїли мордувати селян, бо сї загрожували жандармському житю, бо коропецькі селяни голіруч хотїли вбити цїлу ватагу уоружених від стіп до голови жандармів.

І суд взяв справу в свої руки і почав судити за „бунт" проти жандармського маєстату? І здавало ся, що судова розправа хоть в части викриє і посьвідчить се що говорили жандарми, що судова розправа хоть в части викаже таке поведене селян, яке могло-б оправдати таку страшну конечність щоб треба було аж пять трупів.

І сьвіт ждав на присуду суду, ждав з вірою що прецінь такой вина мусїла бути по стороні селян — бо як же оправдати сих пять трупів... Коропець лежить прецінь в Австрії, конституційній і „цивілізованій" державі, де власти хоронять жите свого горожанина а не десь в Туреччинї, або центральній Азії. І от запав засуд суду. І запав сей засуд по трдневій розправі, по переслуханю цїлого ряду сьвідків, в першій мірі жандармів і лїсничого, що також мордував селян. І яку вину у обжалованих знайшов суд?

З поміж 38 підсудних не признав суд нікого винним злочину. 15 ох засудив лиш за переступство найбільше на 10 днів арешту, а решту, 23 осіб увільнено зовсїм.

Отсе вирок суду на підставі права. І як же сей засуд погодити з засудом урядуючих в Чернихові жандармів? З одного боку пять трупів, море крови і сліз, стони покалічених і вдів і сиріт!.. І як же днесь назвати поведенє сих зьвірів в ц. к. австрійських пікельгавбах, які без найменчого поводу в зьвірський спосіб мордують безвинних лиш для примхи, для догодженя шляхті, мордують тих, яких вани не міг знайти навіть австрійський суд?

Назвати се мож лишень ц. к. австрійське лайдацтво... більше як лайдацтво, се варварство!..

І кров стинає ся в жилах, коли про се подумати. А се, треба пригадати, діє ся „в конституційній, цивілізованій державі"!...

Суд не найшов винних поміж селянами. Селяне не дали причин сеї страшної траґедії, яка коштувала жите пятьох людий. Отже де суть виновати? Де суть ті зьвірі, звиродніли потвори, що то льлють людську кров ведрами, що то вистелюють землицю трупами невинних і безборонних?... Увільнячий присуд суду про них не згадує але посередно на них показує: се суть жандарми. Ті самі що в білий день заморджували пять людий в очах соток сьвідків, ті самі що роблять до днесь еще службу в Коропци, ті самі яким ні волос не спав з голови, які ходять спокійно мимо того, що на них не обсохла кров невинних, яка кличе страшним голосом до неба о пімсту. Вони знають, що їм нічо не стане ся, бо в Австрії вішають лиш малих злодіїв, але тих більших, або їх орудия наділяють хрестами і медалями!...

А се що стало ся в Чернихові, се скрізь, по цїлій Галичині нависло кривавим маревом. Днесь в Чернихові самовоя жандармів положила в домовину пять скривавлених трупів, завтра се саме стане ся в другому, третому, десятому і селі. А усюди стане ся певно, бо жандарми мають заповнену безкарність, бо за кров і трупи їм не спаде ні волосок з голови. Бо вони суть в Галичинї, а та Галичина належить до Австрії!...

І ся страшна неумолима обставина накладає на серця усїх неспідлених людий обовязок змінити і внищити сї дикі відносини. Австрія була проклятем для Русинів в Галичині, тому коли вона розлетить ся, Русини нічого не стратять: в найгіршім разї змінять кайдани на другі, змінять гандларів своєю кровію.

Тож:

„Удар громе над тим домом,
Над тим домом де мремо
ми!...

З Ансонії, Конн.

Руська гр. кат. громада в Ансонії празнувала дня 25 го жовтня с. р. сумне сьвято: пращала свойого улюбленого і для добра парохії вельми заслуженого душпастиря, о. Стефана Макара. Неодно лице зросила щира сльоза, коли прийшло розстати ся в тим, який від довше як двох літ став за рідного батька, який своею радою і щирою помогою осушив неодну сльозу, загоїв неодно горе.

В сей день, по вечірни усі зійшли ся громадно до галї під церквою, щоб пораз послїдний побачити свого дотеперішного провідника, почути еще раз слово з його уст, подякувати за усе добре, яке він здїлав за час свого перебуваня поміж Ансонїйцями. Перший забрав слово предсідатель парохії, д. Ціркот і в імени цілої гр. кат. громади в сердечних, сльозами вдячности набренїлих словах, зложив о. Макареви подяку за любов до народа та за щиру безкористовну працю коло добра парохії. За так короткий час, бо два роки завдяки праци о. Макара церковне майно значно збільшило ся. Як слабий доказ щирих почувань, що звенять у серцях парохіян до свого душпастиря вручив предсідатель о. Макареви на памятку золотий хрест, який купила ціла парохія.

До сліз зворушений о. Макар подякував горячими словами парохіянам за їх любов і привязане та загрів їх, щоб і на дальше жили тим духом, тими ідеями, які він старав ся завсігди впоювати і вщеплювати в серця парохіян і Українців. Відсьпівано „Многая літа" і кождий парохіянин поспішив, щоб особисто еще попращати ся з улюбленим а відходячим своїм батьком і душпастирем.

Подаючи вість про се наше торжество ми на сїй дорові, в послїдне еще кличемо дорогому нашому провідникови: „Нехай Бог Вам нагородить за всї блага здїланї для нас, і нехай цьвітами вквітчає ся Ваша праця на новій ниві!..

За церковну громаду:
Теодор Ціркот, предс.,
Ілько Глива, кас.,
Данило, Шкурат, секр.

За що мене люди не люблять.

Чуючи як то люди нарікають на сьвіт, що такий поганий настав, почав і я собі нарікати. Раз якось заблукав ся я до старої Михасихи, що то сидить на краю села „на Перелазах".

— Зле, — кажу — бабуню; поганий тепер сьвіт настав. Люди не жиють в згоді, сварять ся, один другому завидує; утопив би я його в ложці води. А правди, то хиба і зі сьвічкою не найдеш.

Стара випростувавшись, піднесла руки в гору і каже:

— Ей любко, не грішіть. Сьвіт яким був, таким і є; тільки люди погані. Пробуйте говорити кому праву, а побачимо, чи і один день видержите...

Вислухавши еї постановив я піти між ріжних людий, аби переконати ся. чи дійсно люди так правди боять ся.

Перше отже зачав я від тещі. Ой ті тещі! Не мало лиха спричинили они родови людському. Не буду всего вичислювати, бо о тім найлучше знають бідні зяті, котрі мали, або що гірше, еще мають тещі.

Приходжу отже до неї і зачинаю смирненько:

— Мамуню, таж ви перед весілем казали, що если дочка не схоче мене слухати, то маю право еї полаяти, а если і то не поможе, — то кулаком... Онаж тепер не тільки, що мене не слухає, але ще й зі мною сварить ся. А, правда, ще й маеток якийсь приобіцялисьте, та якось не даете. Оно здаесь так буде, що обіцяв пан кожух, та тепле его слово.

Тут наступила експльозія тещі.

— А ти сякий, а такий сину! Ти будеш мою дитину судити? Тобі захочуесь маетку? Уступись від мене, бо ей Вогу прожену буком!.

То був початок, а теща як то жид каже, добра на початок.

По тій перекусці удаюсь до „рідньої" жінки, бо і она лежала менї довго в жолудку. То бачите така подруга, що як я пчихну в патницю, то она аж в неділю відповість: „На здоровле!"

Кажу до неї:

— Пель від пива заржавів, начине не обмите, стейк пригорів, а банени місто сирі їсти, наквасилась, як огірки. — Ой, ти ґрінорко!.

Місто відповіди хватила за перший лучший таріль, аби менї зателефонувати до голови.

Не чекаючи на „получене", вибіг я чим скорше з хати і удав ся до аптикаря, бо той, найбільше дре людську скіру і кишенї.

Прийшовши, зажадав я для себе лікарства і почав єму оповідати подію, як то один глухий купуючи лікарство, не чув добре ціни за него, яку аптикар назначив на сімдесать пять центів, але питаючись, заедно повтаряв лиш: „пять центів?" Умучений аптикар велїв глухому заплатити лиш тих пять центів, кажучи: „Дайте уже тих пять центів; я і так заробив на вас три цента".

Вислухавша мене, питае аптикар.

— Даруйте, пане, а чим же ви е?

— Я е родом з Галичини, маю 42 літ, тещу, жену, четверо дітий, а сам есьм столярем...

— То якеж вам діло мішатись до моїх аптикарських справ?

— А, если нині шевці, кравці, ковалї, бучерники і готельники мішають ся до справ церковних, то чомуж менї не мішати ся до справ аптикарських?

На се аптикар заординував менї лікарство на жолудок, але таке, що коли я його зажив, то цілу ніч добре покутовав, аж стидно казати.

Відтак зайшов я до шевця, бо і той зробив менї кривду.

— Куме Шильце, мої черевики буливи тішились сим сьвітом еще що най меньше два місяцї, а так вкоротилисьте їм жизнь, підрізуючи при зельованю пришви. Новий президент застане мене уже певно в нових черевиках.

Думаете, що мене пожалував і признав рацію? Та де там! Казав, що если менї не подобаесь его робота, абим більше не давав, а столяреви ніяк мішати ся до шевського куншту.

Опісля загостив я до мого бучера і кажу до него:

— Сей, Чалий, чому ви від якогось часу продаете мясо з хробами?

— То видите — каже він — цілком природна річ. Мають вас їсти хроби по смерти, то ліпше мстіть ся ви на них за житя.

Ось вам така тепер правда!

Вкінци, взявши до рук число „Свободи", пішов я до г. Ладика. Я не можу ніяк погодити ся з тим, як він може зватись г. Ладик (місто Шерстик), а его ґазета „Поступ" (!)

Узрівши мене зі „Свободою" в руках котрої він боїть ся, як жид криміналу, або чорт сьвяченої води, мало не скаменів. Старав ся мене наклонити, абим хоть відложив з рук „Свободу", однак я на то не пристав.

По хвили зачалась розмова. Питаю его:

— Сей, Мг. г. Ладик, чи не встид вам называти ту ґазету „Поступом", яка уживае таких гидких слів, яких певно не уживала жадна часопись навіть перед 400 роками? За що нападаете чесних, невинних людий, котрі тихо і ревно працюють для народньої справи? Руський нарід уже не такий, за якого ви его маете. Колись зажадае за свої кривди рахунку, а то буде для вас тяжка хвиля. Чи не лучше, аби ви пішли працювати до якого „шапу" або занятись примiром обчисленем, кілько мух жве в Ню Йорку, замість обкидати болотом невинних людий?

— Пст... то бизнес, відповів г. Ладик.

Хотів я еще йти до Цуцика, але він був „мйортвецки пян" і годі було з ним говорити.

Ось таке то трапило ся менї коли я після слів старої Михасихи пішов людям „правду в очи" говорити.

Остренько

З передвиборчої полеміки на „вестах"

(з часописи „Kicker" в Арізоні.)

„Ми уважаемо себе за за великих джентельменів, щоб випадало нам взагалї трати ти много слів на усї ті злодійські брехні і очернення, які розпускае про нас наш противник на уряд ґовернера, Bob Fleezer; також і образоване і виховане і честь не дозволяе нам відплачувати тою самою монетою тому чоловікови, який все еще не научив ся розрізняти понятя „мое" і „твое" бо ми зовсім не можемо похвалити ся, щоб ми протягом 16 літ усі наші гроші в засади добували всегда лишень в чужих кишенях наших співгорожан. Ми не можемо також похвалити ся і тим, щоб нашого батька за крадіж коней злінчовано як се спіткало власне батька нашого противника. Ніхто не може нам закинути, щоб-ми коли-небудь грали покра позначеними картами і за се, обірвали дві дїрі в нашім стерві від револьверових куль, як се також спіткало нашого вис-пов. противника. Ніхто нам не може закинути, щоб-ми коли підвисшували вексель з 3000 на 3800 і за се були приневолені „виїхати за границю" на протяг трох літ. І навіть тогди, коли б ми мали 100·000 маетку, ми тим не хвалили б ся так, як се робить наш противник; що більше, ми-б сего не робили навіть і в такім случаю, коли-б могли доказати, в якій спосіб ми прийшли до того майна! Що ми в однім місяци не есьмо в силї випити тільки віски, кілько еї видудлить наш противник за однісенький день, то ми цілком не встидаемо ся признатись до сего

Аж мороз перебігае нам поза шкіру, коли наш противник безлично бреше, що ми не годні ніяк спростати йому на револьвери. Щоб збити сю безличну брехню, відсилаемо його до усіх тих, які уже мали з ним до ді ла і яких ми,—позаяк вони були неточними в плаченю передплати за нашу часопись—були змушені в сей спосіб понапихати кулями щоб їм раз на всегда відійшла спромога і охота брати часопись на кредит.

Чоловік який мимо своїх перехвалок ніколи не був в силі довести до майстерства в спльовуваню (він на послідним конкурсі плюнув о $4\frac{1}{2}$ цаля блисше як Jim Sluker) е так само невідповідний на ґовернара, як примiром ся бездонна жива барилка на віску, Silas Deaught, (помічник нашого високоповажаного противника) — на апостола тверезости. І колиб найлучші горожани нашої тереторії не були присилували нас револьверами приняти отсю кандидатуру, ми-б були на се не згодили ся під ніяким услівем. Тепер, коли ми зістанемо вибрані на високій уряд ґовернера, (а що так буде, то зовсім не сумніваемо ся) то так наші приятелі, що на нас віддали свої голоси, як і також і сї іді оти і півголовки, що то за пару шнапсів продали свої голоси нашому високо-поважаному противникови, можуть бути певні, що будемо сповняти свій уряд для добра загалу. Усім тим, що віддадуть на нас свої голоси, прирікаемо безплатне оголошене їх смерти в нашій часописи і то для них самих, як і для цілої їх родини.

До ласкавої відомости додаемо еще і то, що для всякого безпеченьства перенеслисьмо льокаль редакційний на третий поверх, з якого можемо кождої хвилї бачити наш приватний цвинтар, на якому е еще три найкрасші місця вільні.

Дальше прошу приняти до відомости, що усякі приватні авдієнції уділяе в нашім заступстві найлутший стрілець на револьвери, Nigger, як також і він одинокий в нашім заступстві залагоджуе усі інтереси делікатнійшої натури.

Наколи однак наш високоповажаний противник не перестане і на дальше обкидати болотом наше добре імя і честь, то мимо вродженої нам чемности і делікатности будемо приневолені спрати йому його брехливу пику і в пусте місце у його чашці всадити зо два тузини револьверових куль.

L. W — — r".

Тайна смерти царя Александра І.

Про загадочну смерть царя Александра І. еще днесь в Росії не знають нічо сказати. Безпосередно по його смерти виринула поголоска, що він не вмер, але живе десь в укритю; ся поголоска була так сильно вкорінена, що князь Долґорукий новому цареви, Николї І-ому ніколи не зложив присяги вірности; рівнож і тодішний ґубернатор Москви, князь Ґаліцін голосно висказував свій сумнів що до смерти царя. Пізнїйше розійшла ся поголоска, що цар живе на Сибіри, та що по довшім часї померший старець, Теодор Косміч е індентичний з царем Александром І. Днесь добуто сю теорію опять на верх. Одною з найзавзятійших, які заступають ся за сим поглядом е княгиня Ляйхтенберґ, якої дід, ґенерал Орлов Давідов жив в великій дружбі з царем Александром. Перед ним мав цар дуже часто висловлювати гадку, що хотівби десь раптовно пропасти, щоб непізнаний і незнаний міг спокійно жити. Отже по смерти сего Теодора Косміча у його помешканю найдено папір покритий тайними знаками, яких до тепер ніхто не міг відчитати. Аж ось недавно професор Петров з Петербурга каже що се йому удало ся. Як подае часопись „Bibliotheque Universelle" переклад сього загадочного письма мае звучати: Їх цісарське Величество, Николай Павлович з ненависти вигнав Александра; тому кличу до мого віроломного брата: „О, коли б я знова добив ся до власти. 1837, 26 го марця". Колиб се було правдою, то архимандрит Йонас мавби цілковито слушність, коли він в келії Теодора Косміча молить ся завсігди за спасене душі царя Александра.

Металї у східних стейтах.

Ґеольоґічне бюро недавно оповістило статистичні дані скільки золота, срібла, міди, олова і цинку добувають в всхідних стейтах Злучених Держав. Виходить, що в минувшім році в стейтах Vermont, New Hampchire, New Jersey, Virginia, North i South Carolina, Georgia, Alabama i Tennessee добуто тих металів загальної вартости 5.729.998 доларів. В згаданих стейтах було 105 копалень. Продукція золота виносила 11 сот унцій, вартости 240.000 дол. Срібла добуто в тих стейтах вартости 56.536 дол. з пересічною ціною 66 центів за унцію. Міди добуто вижше 20 міліонів фунтів рахуючи по 20 цнт. за фунт. Олова видобуто лиш 140.000 фунтів вартости 7450 дол. і то лишень в трех стейтах; New Hanpshire, Virginia i Georgia. Найбільша продукція була цини, бо 23 міліонів фунтів вартости 1.364 000 дол. Як видко, то всхідні стейти що до богатства руди стоять далеко по заду західних.

Молитва
РУСИНА УКРАІНЦЯ.

Боже, Великий, Єдиний!
Я — порох — в Тебе [благаю:
Просьвіти, правди і волі
Для мого рідного краю.
Молю Тя, Вічная Сило,
Скинь з нас тяжкії [кайдани,
Отри нам сльози гіркії,
Вилічи нашії рани.
Рідну, чудову мову
Дай зберечи в нашій [груди,
А руську славу з могили
Вивести дай нам між [люди.

„Я еще маю час!“

Під сим кличем байдужности, можна все почути відповідь, від наших галицьких переселенців, котрих в нинїшнім часї є споро на найменшім плейзї американської землї. А єсли межи них загостиш в цїли з'орґанїзованя вїддїлу „Р[уськ]ого Народного Союза“, і розясниш їм цїли нашої найбільшої орґанїзації в Америцї, де би вони могли обезпечити своє житя, та і в разї — недай Боже— лихої години найти самі або і їх рідня (жена і дїти) поміч, то завсїгди почуєш на се відповідь: „Я еще маю час!“ або: „Я хочу повертати до краю, — то нащо менї вписувати ся“.

Тимчасом час на часї не стоїть, а особливо тут, в Америцї, чоловік кождої хвилї може стрінути ся як не з калїцтвом, то зі смертію. А потому? Тодї уже за пізно казати: „Я еще маю час!“

Сумно, що наші люди через свою байдужність, не тілько що самі собі шкодять, але еще приводять до крайної нужди свою рідню, як дїти, жену а і родичів.

От нехай послужить Вам приміром сей факт, котрий став ся в Jersey City, N J. Минувшої суботи, вечером, то є дня 31. Октобра 1908 на „Pennsylvania R R Car Shop“, коли всї робітники по роботї (переважно Русини) повертали до дому, то переходили через зелїзничий ярд, на котрім знаходить ся много торів. Переходячи туди один з робітників попросив Івана Леська о папіроску, чого Іван Лесько товаришови не відмовив, і сей час пристанув коло шини, щоби з кишенї видобути папіроску. І коли вони так стояли зігнені у двоє, шукаючи в кишенях папіроски, надбіг трен з заду і в одну мить машина ударила боком в голову Івана Леська відкидаючи його на бік. так, що він бідака і скінчив житє на місци. Іван Лесько походив з Галичини зі села Гаї-смоленські, повіт Броди і позіставив у краю жену і четверо дїтий. Перебував около двох лїт в Канадї, а тому півтора місяця як приїхав з Канади до Jersey City, де дістав роботу старанєм стриєчного браа на Pennsylvania R R Car Shop, де то і розпращав ся зі сьвітом і житєм.

Іван Лесько не належав до нїякої орґанїзації. Днесь його родина лишила ся без заосмотреня, без куска хлїба... А і він належав також до сих людий, коли то йому було згадати за орґанїзацію, то завсїгди відказував: „я еще маю час!“... Чиж сей сумний случай не є страшною перестрогою для других? Чи вже не час зірвати з нашою байдужностію? Тому хоть тепер всї як один, повинні подумати над собою, зірвати з своєю байдужностию, покинути думати, що: „я еще маю час!“, або: „я поверну до краю“, але чим борше вступати в члени „Руського Народ. Союза“, котрий не тілько заступить Вас і Вашу родину в разї смерти, але і в разї калїцтва. По смерти на каянє вже пізно!...

Стефан Мілянович,
місцевий орґ. Р. Н. С.

Де дістанете роботу?

Ґоверment Злучених Держав оснував інформацийний віддїл, якого обовязком є по всїх усюдах збирати відомости що до роботи і подавати єю до ширшого відома. Рівнож подає ся там усякі відомости про фарми, де такі можна купити або вирентовати, за яку цїну, під якими услівями і на який речинець. Усякі інформації уділяє ся там зовсїм безплатно.

З робіт, які під нинїшню хвилю можна дістати подаємо до відома наших читачів слїдуючі:

В стейдї Maine: потрібно сейчас 25 дївчат до ткан[ьня]... [вы]дженя во[в]ни. Платня ... 50 цнт денно; в разї набут[я] пра[кти]ки буде ... від ... так що дївчина може заробити від 5 до 10 долярів тижнево. Знанє анґлїйської мови є неконечне. В разї потреби кошта подорожи оплачує ся і не буде обтягати ся з платнї, наколи аплїкант лишить ся в роботї цїлий рік. Дївчата на своїм вікті при доплатї 3.00 дол. місячно дістануть помешканє, пранє і услугу при вареню страв.

Стейт Пенсильвенїя: потрібно сейчас 400 робітників до робленя циґарів, жінки, або супружества; самотні мущини не дістануть роботи, коли не зголосять ся з жінкою або сестрою. Стала робота, а платня юнїйна. Мешканє можна дістати за 10.00 місячно. Тікет з Ню Йорку коштує 4.55 д., а наколиб їхала партія зложена з 10 або більше людей дістане знижку і дорога буде коштувати всего 3.62 дол. Дївчата не маючі еще вправи возьме ся до науки і дістануть 3.00 дол. тижнево за цїлий час треваня науки. Мужчини не маючі практики дістануть рівнож занятє, наколи зголосять ся в товаристві двох женщин знакомих або приятелїв і дістануть 1.00 денно.

Потрібно сейчас 50 людий до майнів мягкого вугля, іспитовані майнери або і зовсїм неопитні. Платня 52 цнт. до 68 цнт. від тони.

Стейт Kentucky. Потрібно сейчас 25 до 75 опитних майнерів. Платня 2.00 до 3.00 денно. Родини або самітні.

Подаючи на разї отсї роботи які мож дістати того тижня відсилаємо усїх охочих по близші інформації на адресу: „Inspector-in-Charge, Infomation Branch, U. S. Immigration Service, 17 Pearl Street, New York City.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза“, кожде братство приналежне до „Союза“, повинно мати отсї книжки:

1) Книжку членів (іменослов).

2) Книжку місячних складок.

3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство вислати 5 долярів до ... „Союза“